БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 150 (8057)
ИЮНИИН 27
СРЕДА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Йеменэй уг залгамжалагша принц, Премьер-Министрын Орлогшо ба Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадр гэгшын СССР-тэ ерээд байһан тухай

СОВЕТСКО-ЙЕМЕНСКЭ КОММЮНИКЕ

СССР-эй Правительствын уряалаар Йеменэй уг залгамжалагша принц, Премьер-Министрын орлогшо, Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадр, албан тушаалта нюурнуудһаа ба худалдаа наймаанай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн делегацида үдэшэгдэжэ Советскэ Союз ерээд, 1956 оной июниин 11-һээ 25 хүрэтэр байгаа.

Уг залгамжалагша принц ба тэрээнние үдэшэжэ ябалсагша хүнүүд Москвада, Бакуда, Сухумида, Сталинградта, Ленинградта хүрэһэн, хэдэ хэдэн промышленна предприятинуудые, культурна эмхи зургаануудые хараһан, хүдөө нютагуудаар ябаһан, тэрэшэлэн Кавказай хара далайн эрье шадархи курортнуудта ошожо үзэһэн байна.

Уг залгамжалагша принц Эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадр ба тэрээнние үдэшэжэ ябалсагша хүнүүд Москвада байха үедөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо М. Г. Первухинтай, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепиловтэй, СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай Министр И. Г. Кабановтай, Экономическа холбоо барисаанай хэрэгүүдые эрхилхэ Главна Управлениин Начальник К. И. Ковальтай хэдэ хэдэн хөөрэлдөө хэһэн байха юм.

Үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөнүүд боложо советско-йеменскэ харилсаануудта хамаата асуудалнуудаар, тэрэшэлэн хоёр талые һонирхуулдаг уласхоорондын хэдэн асуудалнуудаар, тодорхойлон хэлэбэл — арабска оронуудта хамаатай асуудалнуудаар, Дүтын ба Дунда Востогто һүүлэй үедэ болоһон ушарнууд тушаа һанал бодолоо хэлсэһэн байна.

Советскэ Союзай ба Йеменэй хоорондын харилсаанууд хододоо хани ёһоной, үнэн һайн байгаа, тиимэ байжа үргэлжэлһөөр гэжэ, энэмнай Советскэ Союзай болон Йеменэй гүрэн түрын аша туһада бүримүһэн таарана, Дүтын ба Дунда Востогто эб найрамдал бэхижүүлхэ ябадалда туһална гэжэ ехэтэ һайшаан тэмдэглэгдээ. Эдэ харилсаанууд Азиин ба Африкын оронуудай Бандунгска конференци дээрэ һайшаагдаһан гол ёһонуудые, тэрэ тоодо тэгшэ эрхэ, территориальна бүтэн бүрин байлгые, өөрын эрхые харилсан хүндэлхэ, бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархахагүй гэдэг гол ёһонуудые үндэһэ болгоно.

Хөөрэлдөөнүүдые хээд байхадаа, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Йеменскэ Мутаввакилийскэ Королевствын хоорондохи хани барисаан тухай Договорой дүрбэдэхи статьягай ёһоор, СССР болон Йемен бэе бэедээ дипломатическэ түлөөлэгшэдые ойрын сагта эльгээлсээ һаа һайн гэжэ ойлголсогдоо. Гэхэтэй хамта, СССР-һээ Египедтэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посолые СССР-һээ Йемендэ байха Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посланник болгон нэгэн доро түлөөлөө һаа, тиихэдэ Йеменһээ Египедтэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посланнигые Йеменһээ СССР-тэ байха Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посланник болгон түлөөлөө һаа һайн гэжэ мэдэрэгдээ.

Худалдаа наймаанай хүсэндөө байгаа хэлсээнэй ёһоор хоорондоо ябалсаха эд бараануудай списогүүд тодорхойлогдоо, мүн советскэ хэдэн янзын эд бараа Советскэ Союзай зүгһөө Йемендэ худалдаха тухай, Йеменэй кофиие Советскэ Союзда худалдаха тухай хэлсээн хэгдээ.

Шэнэдхэн байгуулгын проектнүүдые зохёохо, шухала материалнууд болон түхеэрэлгэ абаха зэргээр экономическа хүгжэлтэ туйлаха хүсэлэнгээ хангалгадань Йемендэ туһа хүргэхын тула харилсаа холбоо байгуулха гол зүйлнүүд хараалагдаа. Тиихын тулада Йеменэй бүхы захилнуудта Советскэ Союз хүнгэлэлтэ олгохо юм.

Арадуудай хоорондын эб найрамдалай болон хани барисаата харилсаа холбооной политика, сэрэгэй ээрхэг түримхэй союзуудта хабаадахагүй ба Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин гол ёһонуудтай, Бандунгска конференци дээрэ баталан абтаһан шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан арадуудай сүлөөтэй, бэеэ даанхай байха эрхые дэмжэхэ политика саашадаашье хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ гэжэ Советскэ Союзай болон Йеменскэ Мутаввакилийскэ Королевствын правительствонуудай шиидэнхэй байһаниинь һанал бодолоо зүбшэн хэлсэлгын үедэ тэмдэглэгдээ.

Йеменэй болон Советскэ Союзай гүрэнэй ажал-ябуулагшадай хоорондо тогтоогдоһон харилсаа холбоон хоёр түрэнэй арадуудай хоорондоо үтээ ойлголсохо, хани барисаагаа улам саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалха гэжэ али али тала этигэжэ байһанаа мэдүүлээ.

Москва, 1956 оной июниин 23-да бэшэгдээ.

СССР-эй Правительствын нэрэһээ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. БУЛГАНИН.

Йеменскэ Мутаввакилийскэ Королевствын Правительствын нэрэһээ Йеменэй уг залгамжалагша принц, Премьер-Министрын орлогшо ба Гадаадын хэрэгүүдэй Министр ЭМИР СЕЙФ УЛЬ-ИСЛАМ МОХАМЕД ЭЛЬ-БАДР.

Йеменэй уг залгамжалагша принц, Премьер-Министрын орлогшо ба Гадаадын хэрэгүүдэй министр Эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадрын СССР-тэ ерээд байһан тухай Советско-йеменскэ коммюникедэ гар табилга

Йеменэй уг залгамжалагша принц, Премьер-Министрын орлогшо ба Йеменэй Гадаадын хэрэгүүдэй министр эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадрын СССР-тэ ерээд байһан тухай Советско-йеменскэ коммюникедэ июниин 23-да Москвада гар табигдаа.

Коммюникедэ СССР-эй Правительствын талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Мутаввакилийскэ Королевствын Йеменскэ Правительствын талаһаа уг залгамжалагша, Премьер-Министрын орлогшо ба Йеменэй Гадаадын хэрэгүүдэй министр эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадр гэгшэд гар табяа.

Советско-йеменскэ коммюникедэ гар табиха үедэ советскэ талаһаа К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, Н. С. Хрущев, Украинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Т. Кальченко, Гадаадын хэрэгүүдэй министр И. Г. Кабанов, Экономическа холбоо барисаанай хэрэгүүдэй главна управлениин начальник К. И. Коваль, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшонор А. А. Громыко, В. С. Семенов гэгшэд байлсаа.

Документдэ гар табиха үедэ Йеменскэ талаһаа Йеменэй Гүрэнэй министр ба Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо эль-Кади Мохамед эль-Амри, Йеменэй Гүрэнэй ба Финансын Министр эль-Кади Абдурахман эль-Саяги, Йеменскэ правительствын политическэ советник доктор Хасан Багдади, Йеменһээ хэрэгые саг зуура эрхилжэ ФРГ-дэ байдаг Абдель Рахман эль-Байдани, худалдаа наймаанай советник шейх Али эль-Джабали, секретарь доктор Иса эль-Нахля болон уг залгамжалагша принцые үдэшэлсэжэ ябаһан бусад хүнүүд байлсаа.

Мүн тэрэшэлэн коммюникедэ гар табиха үедэ советскэ болон бусад оронуудай хэблэлэй түлөөлэгшэд байлсаа.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловта ФНРЮ-гэй президент И. Броз Титын эльгээһэн телеграмма

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Климент Ефремович ВОРОШИЛОВТА

МОСКВА

Советскэ Союзда ошоод байха үедэмнай тон хүндэтэйгөөр хүлеэн угтаһанайтнай түлөө нүхэр Түрүүлэгшэ, Танда, мүн Танаар дамжуулан Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумдэ ба Правительствода, тэрэшэлэн советскэ арадуудта югославска правительственна делегациин бүхы гэшүүдэй үмэнэһөө, өөрынгөө нэрэһээ хани барисаата Танай оронһоо мордохо зуураа халуун баясхалан хүргэхые хүсэнэб. Советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө, үргэн олон арад зоной зүгһөө бидэнние һайнаар угтаһан, анхаралаар хүреэлһэн ушар бидэнэй һанаа сэдьхэлдэ үни удаан үлэхэһөө гадна, советскэ арадуудта Югославиин арадуудай хандадагтал адляар манай орондо, манай арадта советскэ арадуудай хани ёһоор хандадаг байһандань бидэнние мүн лэ этигүүлээ.

Манай правительствонуудай делегацинуудай хоорондо хэгдэһэн хөөрэлдөөнүүд һайн үрэ дүн үгөөд, хоёр оронаймнай хоорондохи хани барисаата, үргэн харилсаа холбооe улам һайжаруулха ябадалда туһа дүхэм болоһыень һайшаажа байһанаа онсолон тэмдэглэнэб. Иимэ харилсаа холбоогоо улам һайжаруулхада манай арадуудта туһа хүргэхэһөө гадна, мүн бүхы дэлхэй дээрэ социализм байгуулха хэрэгтэ, эб найрамдал ба хүгжэлтэ хангаха хэрэгтэ ашатай һайнаар алба хэжэ шадаха байха.

Энээнтэй дашарамдуулан, нүхэр Түрүүлэгшэ Танда, Танай һамганда минии нэрэһээ, минии һамганай нэрэһээ халуун баяр хүргөөд, агууехэ, арюун һайхан оронтнай саашадаа һалбаран мандахыень хүсэһэн ехэ хүсэлэнгөө Танда мэдүүлхэ байнаб.

ИОСИП БРОЗ ТИТО

Унгены, июниин 23.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинда ФНРЮ-гэй Президент И. Броз Титын эльгээһэн телеграмма

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Николай Александрович БУЛГАНИНДА

МОСКВА

Советскэ Союзда ошоод байха үедэмнай бидэнние тон хүндэтэй һайнаар хүлеэн угтаһанайтнай түлөө нүхэр Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Танда, Танай агууехэ арюун һайхан оронһоо мордохо үедөө өөрынгөө нэрэһээ, ФНРЮ-гэй правительственна делегациин бусад гэшүүдэй үмэнэһөө баясхалан хүргэхые, СССР-эй Правительствын ба арадуудай үмэнэһөө иимэ мэдэрэл сахигша байхыетнай гуйхые хүсэнэб.

Манай ерэлгэ хадаа арадуудаймнай бэе бэедээ хандадаг хани ёһоной гүн гүнзэгы мэдэрэлые элирхэйлхэ, дэлхэйн үнгэрэгшэ дайнай үедэ халуун шуһаяа адхаруулан байжа хамта тэмсэһэнээ, бүхы дэлхэй дээрэ социализм байгуулха, хүгжэлтэ хангаха ба эб найрамдал мандуулха үзэл суртал һайшаадаг ябадал үндэһэ болгодог байһанаа элирхэйлхэ арга боломжо олгоо. Советскэ арад ажана энхэ байдалаа саашадань хүгжөөн бэелүүлхые хүсэдэг, бусад арадуудтай эб этэй, харилсаа холбоотой байхые түбхын түрүүн хүсэдэг гэжэ Танай орон дотор ябаха үедөө хаража үнэншэхэ аргатай болообди.

Бидэнэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд Белградска декларацяар хангагдаһан хани харилсаанай үндэһөөр үнгэрэгшэ жэлэй турша соо оронуудаймнай арадуудай хоорондохи хани харилсаанай, үгээ ойлголсолгын али зэргээр хүгжэһые хамтадаа тодорхойлон мэдэхэ арга олгоо. Һанал бодолоо зүбшэн хэлсээд байхада, бүхы асуудалнуудаар манай арадуудай хоорондын хани ёһоной харилсаа холбоое улам саашадань һайжаруулха шэнэ арга боломжонууд манай урда нээгдээ. Бидэнэй ерэһэнтэй дашарамдан, манай арадуудай үгээ ойлголсолгын ба хани барисаанай замда—ниитынь аша туһада, эб найрамдалай болон уласхоорондын харилсаа холбооной аша туһада зохид шэнэ үеын үзэгдэһэндэ ехэ баяртай байһанаа Танда баталан элирхэйлхые ехэтэ хүсэнэб.

Манай делегациин бүхы гэшүүдэй үмэнэһөө, мүн өөрынгөө нэрэһээ Танда хани нүхэрэй, халуун баяр хүргэхэ зуураа, манай ябаһан хизаар нютагуудта анхаралтай һайнаар хандаһан ба угтаһанай түлөө Танда өөртэтнай, Танай бусад нүхэдтэ, тэрэшэлэн советскэ гражданинуудта ехэ талархалтай байһанаа, энээнние үни удаан саг соо мартахагүй байһанаа үшөө дахин тэмдэглэн дурдахые хүсэнэб.

ЮСИП БРОЗ ТИТО

Унгены, июниин 23.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь Н. С. Хрущевто ФНРЮ-гэй Президент И. Броз Титын эльгээһэн телеграмма

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь нүхэр Никита Сергеевич ХРУЩЕВТО

МОСКВА

Танайда ошоод байхадамнай тон һайнаар угтаһан, анхаралтайгаар хандаһанайтнай түлөө өөрынгөө нэрэһээ, минии нүхэдэй нэрэһээ Танда үнэн зүрхэнэй баясхалан Танай оронһоо мордохо үедөө хүргэхыемни зүбшөөрыт.

Дайн сэрэгэй хүндэ хүшэр хойшолонгуудай, бусад бүхы бэрхэшээлнүүдэй тохёолдобошье, өөрынгөө оронние, ерээдүйнгөө гайхамшагта байдалые зохёон байгуулха хэрэгтэ Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр советскэ арадуудай туйлаһан ехэ туйлалтануудые хаража, ехээр һонирхоод, хани барисаата Советскэ Союзһаа бусахамнай. Советскэ хүнүүдэй зохёон байгуулхы шадабари бэлигые бодото дээрэнь хаража танилсаха аргатай болоһон ушар бидэ бүгэдые илангаяа ехээр ханаагаа. Манай хүрэһэн бүхы хизаар нютагуудта бидэнние имагта һайнаар угтаһан ушар, Югославиин арадуудта Советскэ Союзай арадуудай хани ёһоной хандалгатай байдагыень найдуулһан бүхы ушар бидэнние ехээр һонирхуулаа.

Уласхоорондын байдалые сэгнэлгын талаар адлишуу хараа бодолтой байһанаа хөөрэлдөөнүүдые хэжэ элирүүлһэн, хани барисаагаа улам һайжаруулха, оронуудтахи арадуудайнгаа хоорондын үргэн харилсаа холбооe улам хүгжөөхэ хүсэлэнгөө элирүүлһэн үрэ дүнгүүд бидэнние ханааха ёһотой гэжэ тоолоноб. Үнгэрэгшэ жэлдэ оронууд хоорондоо хүнүүдээ эльгээлсэжэ али олон харилсаа хэһэн ябадал—эб найрамдалай ба социализмын үзэл суртал бэелүүлхые оролдодог манай арадуудай хоорондохи хани барисаанай мэдэрэлые баталһан шэнэ гэршэ баримта болоно. Манай хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хоорондо үрэтэй һайн харилсаа холбоо хүгжөөхэ арга боломжо олгохоһоо гадна, мүн дэлхэй дээрэхи бүхы социалистическэ болон прогрессивнэ хүдэлөөнүүдэй хоорондын үрэ түгэс харилсаа холбооe хангаан хүгжөөхөөр үндэһэ һуури табиха гол ёһо баримталан, манай оронуудаймнай коммунистическэ партинуудай холбоо барисаан ба харилсааень улам хүгжөөхэ тухайда хамтадаа гаргаһан шиидхэбэриимнай удхашанарые тэмдэглэхээ илангаяа ехээр хүсэхэ байнаб.

Танда өөртэтнай, КПСС-эй Центральна Комитедтэ болон бүхы гэшүүдтэ, тэрэшэлэн бүхы советскэ ажалшадта минии нүхэдүүдэй үмэнэһөө, өөрынгөө нэрэһээ нүхэрэй, халуун баяр түгэсхэлдөө хүргэхые хүсэнэб.

Унгены, июниин 23.

ИОСИП БРОЗ ТИТО

Москвада Тушинска аэродром дээрэ болоһон агаарай парад

Июниин 24-нэй воскресеньедэ СССР-эй Агаарай Флодой Үдэрые бүхы оромнай тэмдэглэбэ. Москвада Тушинска аэродром дээрэ агаарай заншалта парад болоо.

Үглөөгүүр эртэнһээ хойшо столицын олон мянгаад ажалшад Тушино тээшэ ошобо. Туйлай ехэ ногоон талмайе зунай сагаан хубсаһатай москвагайхидай дүүргэхэдэ тэрэнь саһан шэнги сагаан боложо үзэгдэнэ. Харагшадай байха бүхы секторнүүд хүн зоноор дүүрэжэ, гансал тэг дундань ногоон ковёр шэнги талмай үлэнэ.

В. П. Чкаловай нэрэмжэтэ центральна аэроклубай байшан һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Олон тоото тугууд намилзажа, байшангые һайндэрэй шэнжэтэй болгоно.

Аэроклубай трибунада нүхэд Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, Г. К. Жуков, Л. И. Брежнев, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, М. И. Беляев, П. Н. Поспелов гэгшэд гарана. Советскэ Союзай маршалнууд, авиациин маршалнууд мүн эндэ зогсоно. Харагшад парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдые нэрьемэ альга ташалгаар угтана.

Иранай уг залгамжалагша принц, Премьер-Министрын орлогшо, Гадаадын хэрэгүүдэй министр эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадр болон тэрээнтэй хамта ябалсагшад агаарай һайндэртэ байжа харалсаа.

Дипломатическа корпусой гэшүүд, хариин гүрэнүүдэй сэрэгэй ба агаарай-сэрэгэй атташенүүд байлсаба.

СССР-эй Агаарай Флодой Үдэрые һайндэрлэлгэдэ гадаадын гүрэнүүдһээ сэрэгэй-авиационно делегацинууд олоороо ерээ. Сугларагшадай дунда делегацинуудай толгойлогшонор: Албаниин Арадай Республикын — генерал-майор Хито Чако, Афганистанай — полковник Абдул Резак, Бирманскэ Союзай — генеральна штабай начальнигай орлогшо, ВВС-гэй командалагша Т. Клифт, Болгариин Арадай Республикын — генерал-лейтенант Захариев Захари, Венгерскэ Арадай Республикын — генерал-майор Мадарас Ференц, Великобританиин — авиациин министр Н. Верч, Вьетнамай Демократическа Республикын — генерал-майор Ван Тьен Дунг, Германска Демократическа Республикын—генерал-майор Цорн Гейнц, Даниин—ВВС-гэй командалагша генерал-лейтенант Андерсен, Египедэй — ВВС-гэй штабай начальник, авиациин вице-маршал Мухаммед Сидки Махмуд, Индиин Республикын — авиациин коммодор Д. Сингх, Индонезиин Республикын — ВВС-гэй штабай начальник, вице-маршал Суриадарма, Хитадай Арадай Республикын — генерал-полковник Лу Я-лоу, Корейскэ Арадай Демократическа Республикын — генерал-лейтенант Ван Лен, Монголой Арадай Республикын — подполковник Тогочийн Самдан, Норвегиин — ВВС-гэй командалагша, генерал-лейтенант Б. Мотцфельдт, Польско Арадай Республикын — генерал-майор Б. Кадазанович, Румынска Арадай Республикын — генерал-лейтенант Н. Лопеску, Сириин — подполковник Р. Келяни, США-гэй—ВВС-гэй штабай начальник генерал Туайнинг, Турциин — ВВС-гэй командалагша, армиин генерал Учанэр, Чехословацка Республикын — генерал-лейтенант Васагло, Швейцариин — ВВС-гэй ба ПВО-гэй командалагша, дивизионно полковник Этьен Примо, Швециин — генерал-майор Нильс Густав Рамстрем, Финляндиин — генерал-майор Р. Е. Артола, Франциин — армейскэ генерал Байи, Югославиин Арадай Федеративна Республикын — генерал-подполковник В. Бубань, делегацинуудай гэшүүд — генералнууд болон офицернүүд байлсаба.

ДОСААФ-эй Центральна Комитедэй уряалаар ерэһэн хилын саадахи авиационно-спортивна делегацинууд тэрэшэлэн аэродром дээрэ байлсаа.

Үглөөнэй арбан час. «Бүгэдөөрөө соносогты!» гэһэн дохёо фанфараар дамжуулагдана, туйлай ехэ оркестр Советскэ Союзай Гүрэнэй гимн наадана, артиллерийскэ салюдай буудалга нэрьенэ.

«Баруун талаһаа түрүүшын бүлэт самолёдууд аэродромдо ойртожо ябана!» гэжэ радиогоор соносхогдоно. «ЯК-12» гэжэ машинанууд полиин центр тээшэ улам улам ойртожо ябана. Тэдэнэр нягта гоёор жагсанхай. Эдэ самолёдууд — туг мандуулагшад гээшэ. Мэдээжэ пилот-спортсмен Перевезенцев тэдээниие абажа ябана.

Самолёдууд тон ойрохоно болобо. Советскэ Союзай гүрэнэй туг түрүүшын машина дээрэ элеэр харагдана. Бусад самолёдуудынь арбан зургаан союзна республикануудай тугуудые намилзуулан, «Советскэ арадта алдар» гэһэн лозунг толоруулан ниидэнэ.

Альга ташалга боложо, шангада шангадаһаар овацида дамжан ороно, Сэнхир огторгойдо самолёдууд хушууран барин ниидэхэдээ юрөөлэй иимэ үгэнүүд боложо нюдэндэ харагдана:

КПСС-дэ алдар соло

Советскэ арад энэ юрөөлые дуратайгаар ба омогорхолтойгоор хэлэдэг. Агаараар ниидэлгын мастернууд Удовицкий, Запорожец гэгшэдэй хүтэлбэреэр 76 ниидэгшэд-спортсменүүд тэнгэридэ «ЯК-18» гэжэ машинануудаа жолоодожо ябана. Тэдэ самолёдуудай хоорондохи забһар хэмжээнь тон ойрохоно аад, ямаршье һарюу гажуугүй сэхэ ниидэнэ.

Агаарай парадай түрүүшын хубидахи (хүтэлбэрилэгшэнь Советскэ Союзай Герой, авиациин генерал-лейтенант Т. Ф. Куцевалов) программа соо ДОСААФ-эй лётчигуудай авиационно-спортивна упражненинүүд харуулагдаха байба.

Ороной рекордсмен, спортын габьяата мастер Захудалинай жолоодоһон самолёт аэропортдо ойртон ерээ. Гоё һайхан планерые тэрэ хойноо шагтагаланхай. Планерэй табигдамсаар планерист, спортын мастер Чеботарев орёо ниидэлгэнүүдые харуулжа эхилнэ. Тэрэ хадаа планёроо тон шадабаритайгаар жолоодон дээшээшье, доошоошье ниидэнэ, тархяа уруу урбалдаадшье ниидэнэ, Нестеровай сахариг хэнэ. Советскэ планеристнууд элитэ ехэ амжалта туйлаа. Украинска спортсмен Ефименко түрүүн заагдаһан газар тээшэ ниидэхэдээ, дэлхэй дээрэ эгээ холо—636 километр 877 метртэ ниидэһэн байна. Спортын габьяата мастер Ильченко пассажирые һуулгаад, агаарта 9 час ниидэжэ, 829 километр 822 метртэ ошоһон байна. Энэ дэлхэйн рекорд мүн.

Автостартаар татагдан дээшээ гараад, планёрнуудаар ниидэлгын эрхим шадабари харуулһан планерист Чеботарев, центральна аэроклубай спортсменүүд Старостин, Тоскаев, Абрамов гэгшэдэй ниидэжэ ябахадань сугларагшад нэрьемэ шангаар альгаа ташана.

Планёрнуудай бууһанай һүүлээр хүнгэн моторто спортивна долоон самолёт баранай анхаралые татаба. Тэдээнние эхэнэрнүүд жолоодоно. Тэдэнэр хойно хойноһоо һубаринхай. Эрьелдэнэ. «Басагадай хоровод» гэжэ хүнүүд хүхилдэнэ. Айхабтар орёо һонин ниидэлгэнүүдые хэнэ. Московско летчица Бодрягина, аэроклубуудай инструкторнууд: Сталинградска — Ламзина, Калининска — Знаменская, Краснодарска — Лебедь, инженер Хазанова болон бусадай ниидэхэдэ сугларагшад омогорхон альгаа ташана.

Хоёрхон минутын үнгэрөөд байхада агаарта 21 самолёт бии болоходонь тохорюунуудай ниидэлгэ һаанаанда ороно. Группые лётчик Назаров командална. Метрогой машинист Давыдов, уранзурааша Рымашевский, инженер Шепкин, студент Тихонов болон бусад эдэ самолёдуудые жолоодоно. Гэхэ зуура, тэдээнэй олонхинь агаарай парадта түрүүшынхеэ хабаадабашье, орёо ниидэлгэ хэнэ. Тэдэнэр тэнгэридэ туйлай ехэ сахариг дүхэрит би болгоод, мушхаржа байһан шэнгеэр ниидэнэ. Спортивна самолёдуудай танцын боложо байһан шэнгеэр харагдажа, хүнүүдые ехээр һонирхуулна.

Һайндэрэй нэгэдэхи хубида ороной бүхы заха хизаарнуудһаа Москвада ерэһэн 200 шахуу авиационно спортсменүүд өөһэдынгөө шадабариие харуулаа. Тэдэнэр хүдэлмэришэд ба албахаагшад, хүдөөгэй ажалшад, инженернүүд, студентнэр, дунда һургуулинуудай һурагшанар болоно. Тэдэнэр авиационно спортые дуратайгаар эрхилнэ. Энэ спорт тэдэнэй бэе махабадые һайжаруулна, тэсэбэритэйгээр, зоригтойгоор хүмүүжүүлнэ.

Микоянай ухаалан зохёоһон реактивна истребитель аэропорт худар доохонуур ниидэн ерэнэ. Тэрэ ха-

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

Москвада Тушинска аэродром дээрэ болоһон агаарай парад

(Түгэсхэл)

даа поли дээрэ гэнтэ бии болон, сахилгаан шэнгеэр зурагад гэнэ. Лётчик майор Лапшин гэнтэ дээшээ гарана. Гайхамшагта орёо ба һонин ниидэлгэнүүдые хэнэ.

Тиигэжэ агаарай парадай хоёрдохи хубинь (хүтэлбэрилэгшэнь авиацийн генерал-полковник С. У. Рубанов) эхилээд, тэрээндэ Агаарай-Сэрэгэй Хүсэнүүдэй лётчигууд хабаадаа.

Огторгойдо үшөө нэгэ самолёт мүнгэн сэг мэтээр харагдаад, ойрохон ерэбэ. Подполковник Павлов тэрээниие жолоодоно. Тэрэ мүн лэ гайхамшагта түргэнөөр ниидэн, хэмгүй орёо фигурануудые харуулаа. Ниидэхэдээ утаан харгы гарган ябаба. Полковник Соловьев түрүүтэй дүрбэн реактивна истребительнүүдэй аэропортдо ойротон ерэхэдэ дахяад альга ташалга болоно. Самолёдууд сэгээн хүхэ огторгойдо утаа бушхуулан, һонин һонин фигурануудые харуулна.

Реактивна самолёдуудай ниидэлгые харагшадай дунда ородой үнинэй лётчик, СССР-эй габьяата ниидэгшэ Б. И. Российский байба. Тэрээнэй Ходынска поли дээрэһээ анха түрүүн ниидэһэнһээ хойшо 40 гаран жэл үнгэрөө. Тэрэ хадаа агаарай парадта хабаадаһан лётчигуудай гайхагшагта шадабари тухай омгорхон хөөрэбэ.

Полковник Бабаев толгойлогшотой табан реактивна истребительнүүд агаарта бии болоно. Самолёдууд Нестеровай сахариг хэнэ, машинанууд дали даляараа хүрэлсэхын наагуур ниидэнэ.

Реактивна истребительнүүдэй хоёр звеногой ниидэлгын һонин номер һайндэрэй программада оруулагданхай байгаа. Тэдэ звенонуудые подполковнигууд Фокин, Стеценко гэгшэд хүтэлбэрилбэ. Самолёдууд бэе бэеһээ холодон, ойртолсон хэмгүй түргэнөөр ниидэнэ. Хүнүүд сэдьхэлээ доһолгон тэдээниие харана. Агшан зуура тэдэ машинанууд таража үгы болошоно.

Полковник Шульженко агаарай парадуудта нэгэнтэ бэшэ хабаадаа юм. Энэ удаа тэрэ юһэн истребительнүүдые Тушинодо асараа. Юһэн самолёт нэгэ доро ниидэжэ, һонин фигурануудые харуулаа.

Мүнөөнэй реактивна техникэ парад дээрэ үргэнөөр харуулагдаһан байна. Хэдэн колоннонууд болоод ниидэжэ гараһан бомбардировщигууд ба истребительнүүдэй абяан нэрьемэ альга ташалгантай ниилэнэ. Хоёр истребительдэ үдэшэгдэн, туг абажа ябаһан агаарай онгосые Советскэ Союзай Герой Харитонов жолоодобо. Истребительнүүдэй колонные полковник Вовк, подполковник Степанов гэгшэд толгойлоо. Суглагшад мүн тэрэшэлэн Антоновай ухаалан зохёоһон пассажирска шэнэ самолёдые, Туполевай ухаалан зохёоһон олон хүнэй һууритай пассажирска «ТУ-104» гэжэ самолёдые хараһан байна. Яковлевай, Микоянай, Сухой гэгшын ухаалан зохёоһон дайшалхы реактивна шэнэ самолёдууд мүн тэрэшэлэн харуулагдаа. Торпедэнүүдтэл, һомонуудтал адлирхуу самолёдууд ниидэжэ гараа. Буладаар хэһэн гурбан хушуундал адли аад, далигүй самолёт шуурган шэнгеэр ниидэжэ гараа. Тэрээндэ багахан труба гагнагдан һуулгагданхай.

Парадай гурбадахи хубинь (хүтэлбэрилэгшэдынь Советскэ Союзай Герой генерал-лейтенант В. Ф. Маргелов, авиацийн маршал Н. С. Скрипко) парашютистнууд болон десантнигуудай шадабарие харуулгада зорюулагдаа. Зургаан парашютистнүүдэй түрүүшын һурэлгэ хэһэнэй һүүлээр ДОСААФ-ай спортсменүүд Гаванин, Исанин, Антюхин гэгшэд тон һонин дэбхэрэлгэ харуулба. Парашютистнүүд парашюдуудаа дэлгээгээд, аалиханаар буужа ябатараа парашюдуудһаа һалаад, доошоо шулуун шэнгеэр унажа ябаба. Тиигэн ябатарнь олон үнгэтэй парашюдууд дэлгээгдээд, зүрхэлиг спортсменүүд газарта бууба. Московско электролампова заводой инженер, дэлхэйн рекордсмен Гаванин Агаарай Флодой Үдэр 280-дахияа, машина бүтээлгын заводой инженер Исанин — 250-дахияа, Чкаловай нэрэмжэтэ Центральна аэроклубай спортсмен Антюхин — 255-дахияа дэбхэрбэ. Табан самолёдһоо дэбхэрһэн 30 парашютистнууд-досаафовецуудай дэбхэрэлгые хүнүүд һонирхон хараа.

Парашютна десантые абажа ябаһан транспортна олон самолёдууд тэнгэридэ бии болобо. Секунд соо 17 метртэ хүрэжэ байһан шанга һалхитай байһан тулада десант буулгагдаагүй.

Яковлевай ухаалан зохёоһон «ниидэдэг вагонууд», Миллиин зохёоһон аппарадууд аэропортдэ ойртон ерэнэ. (Вертолёдуудай группын командир Советскэ Союзай Герой подполковник Ерофеевский). Тэдэнэр нэгэ хэды саг соо агаарта «үлгөөтэй» шэнги байгаад, удаань сэхэ доошоо буугаа. Үүдэнүүдынь нээгдээд. гэшхүүрнүүд доошоо табигдана. Самолёдуудһаа десантнигууд гүйлдэжэ гарана, авто-зүдхэгшэд гарана, артиллеристнууд ехэ буунуудые түлхижэ гаргана. Тоотойхон минутын үнгэрөөд байхада десантнигуудые һуулгаһан машинануудай колонно, ехэ буунуудые шагтагалһан автомобильнууд аэропортын поли дээгүүр ябаба.

Удаань авиамодельнүүд харуулагдаа. Нааданхай шэнги бишыхан самолёдууд дээшээ ниидэжэ, эрьелдэнэ, тиигээд улам дээшээ гарана. Радиогоор жолоодогдодог модельнүүд ехэ һонирхолтой байгаа.

Нёдондо тэмдэглэгдэһэн СССР-эй Агаарай Флодой Үдэрһөө хойшо үнгэрһэн жэлэй турша дотор советскэ авиаторнууд болон конструкторнууд гайхамшагта хэдэ хэдэн илалтануудые туйлаа гэжэ Советскэ Союзай ажалшад омгорхолтойгоор тэмдэглэбэ.

Москвагай Тушинска аэродром дээрэ болоһон агаарай парад (гол хүтэлбэрилэгшэд—авиацийн главна маршал П. Ф. Жигарев) гоё һайхан, һүр жабхалантай һайндэр болоһон байна. Тэрэ хадаа эсэгэ ороной авиапромышленностиин шэнэ амжалтые, Агаарай-Сэрэгэй Хүсэнүүдэй ниидэгшэдэй шадабарие, авиационно спортын хүгжэлтые харуулһан байна. Олон миллион советскэ хүнүүд сэрэгэй ба гражданска лётчигуудта мүнөөнэй техникэ шудалалгадаа саашадаа амжалта туйлахыень, авиационно спортсменүүдтэ — шэнэ рекорднуудые туйлахыень, конструкторнууд болон авиационно промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэ эсэгэ ороной эрхим зэргын самолёдуудые байгуулгада улам гайхамшагта амжалта туйлахыень хүсэнэ.

(ТАСС).

СССР-эй Агаарай Флодой Үдэрэй хүндэлэлдэ уулзалга болобо

Июнийн 24-дэ СССР-эй Оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков СССР-эй Агаарай Флодой Үдэрэй хүндэлэлдэ уулзалга хэбэ. Айлшадай дунда гадаадын сэрэгэй-авиационно 28 делегацийе толгойлогшод, тэрэ тоодо Великобританиин авиацийн министр Н. Берч, США-гэй ВВС-гэй штабай начальник генерал Туайнинг гэгшэд бии.

Мүн Йеменэй уг залгамжалагша прин, эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадр, Москвада байгаа Посольствонууд болон Миссинүүдые Толгойлогшод, гадаадын сэрэгэй ба агаарай-сэрэгэй атташенүүд, советскэ болон гадаадын хэблэлэй түлөөлэгшэд байлсаа.

Уулзалга ЦДСА-гэй парк соо болобо. Эндэ тэндэ хүнүүдэй бүлэг бүлэгөөрөө сугларан хөөрэлдэжэ байхань харагдана. Дипломадуудтай, делегацинуудай гэшүүдтэй советскэ Союзай Маршалнууд И. С. Конев, Р. Я. Малиновский, И. Х. Баграмян, С. С. Бирюзов, С. М. Буденный гэгшэд хөөрэлдэнэ. Гадаадын делегацинуудай гэшүүдэй болон авиацийн Маршалнууд С. И. Руденко, В. А. Судец, Н. С. Скрипко, К. А. Вершинин, С. Ф. Жаворонков гэгшэдэй хоорондо хөөрэлдөөн болоно. Хөөрэлдэгшэдэй дунда советскэ элитэ авиа-конструкторнууд А. Н. Туполев, А. И. Микоян, О. К. Антонов болон бусад бии.

...Эндэ сугларагшадай хүхюутэй байдалые аадартай бороо гэнтэ таһалба. Садай аллейнүүдһээ гаража, ЦДСА-гэй гостинануудта орохо ушартай болобо. Эндэ айлшад уулзалгада ерэһэн нүхэд Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, Л. И. Брежнев, Е. А. Фурцева гэгшэдтэй уулзаба.

Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд нэгэ гостинаһаа нүгөөдэдэнь ороно. Тэдэнэр хаанашье гадаадын айлшадтай хани ёһоор хөөрэлдэнэ. Франциин делегациин гэшүүд советскэ хүтэлбэрилэгшэдтэй танилсуулагдаба. Зарим летчигуудай үбсүүндэ французска сэрэгэй шагналнуудтай зэргэлүүлэн зүүгдэһэн Советскэ Союзай орденуудта, Советскэ Союзай Геройн алтан одонуудта барандаа анхаралаа хандуулна. Эдэнэр хадаа «Нормандия» гэжэ французска полкын летчигууд юм. Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд тэдэнэй гарнуудые шангаар барина, хүхинэ, ород хэлэ мартаагүй гүт гэжэ асууна.

Һаруул гэрэлтэй Улаан тугта зал худар айлшадые уриба. Зал соо шэмээгүй болон, Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков сугларагшадта хандан үгэ хэлэбэ. Тэрэниинь бултадаа ехэ анхаралтайгаар шагнаа.

***

...Бороо болибо. Н. С. Хрущев парк соогуур ябахыень генерал Туайнингдэ болон бусад айлшадта дурадхаба. Советскэ хүтэлбэрилэгшэд, дипломадууд, сэрэгэй авиационно делегацинуудай гэшүүд сад соо гараба. Удангүй үдхэн мододой һүүдэр доро, гүрэмэл креслэнүүд дээрэ тэдэнэр һууба. Баһа дахин хани ёһоной хүхюун хөөрэлдөөн боложо, тэрээндэ генерал Туайнинг, министр Н. Берч, генерал Байи, США-гэй посол Ч. Болен, Великобританиин посол У. Хэйтер, Франциин посол М. Дежан гэгшэд хабаадалсана.

Агаарай парад тон ехээр һонирхуулаа гэжэ айлшад нэгэн дуугаар мэдүүлнэ. Парад эхинһээ һүүл хүрэтэрөө эмхитэйгээр үнгэргэгдөө гэжэ генерал Туайнинг тэмдэглэбэ. Парадай ехэ хүсые һайхашааһан тухайгаа англиийска делегацийе толгойлогшо Н. Берч хэлэбэ.

ТАСС-эй корреспондентын асуудалда индийскэ делегацийе толгойлогшо Д. Сингх «хуу баран аргагүй һайхан байгаа» гэжэ харюусаба. Программын бүхы номернуудай гайхалтай наринаар гүйсэдхэгдэһэн тухай Франциин делегацийе толгойлогшо генерал Байи тэмдэглээ.

КНР-эй агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй түлөөлэгшэ генерал-полковник Ду Я-лоу парад дээрэ хараһан юумэ тухайгаа ехэ урматайгаар хөөрэбэ.

Советскэ хүтэлбэрилэгшэд, гадаадын дипломадууд ба хэдэ хэдэн делегацинуудые хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо хашалгүй хөөрэлдөөн үргэлжэлһөөр байна. Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев хундагануудаа үргэнэ. Арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө, Великобританиин, США-гэй, Франциин арадуудай түлөө, эдэ оронуудай сэрэгэй ажал-ябуулагшадай түлөө духаряануудые үргэгдэнэ. Һүүлэй үедэ уласхоорондын түгшүүрилые һуладхаха талаар нилээд ехэ амжалта туйлагдаа гэжэ Н. А. Булганин хэлэнэ. Советскэ Союзай жэшээгээр бүхы агуувхэ гүрэнүүдэй өөһэдынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороогоо һаань, эдэ амжалтанууд бүришье ехэ байха байгаа. Хүн түрэлтэниие дайнай һүртэ муухай аюулһаа абархын тула энээниие хэхэ хэрэгтэй.

Великобританиин авиацийн министр Н. Берч, США-гэй ВВС-эй штабай начальник генерал Туайнинг, Французска делегацийе толгойлогшо генерал Байи гэгшэд үгэ хэлэбэ. Тэдэнэр СССР-эй Агаарай Флодой Үдэрэй һайндэр тухай һанамжануудаа хэлэнэ, хоорондынгоо хани барисаа бэхижүүлхэ хэрэгтэй гэһэн советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй һанамжые зүбшөөнэ.

Н. С. Хрущев агуувхэ хитад арадай түлөө, Хитадай Арадай Республикын түлөө, А. И. Микоян—Албаниин, Болгарин, Венгриин, Польшын, Корейн, Монголой, Чехословакиин, ГДР-эй, Румыниин, Югославиин, ДРВ-гэй, Египтын, Сириин, Индиин, Бирмын ба бусад олон гүрэнүүдэй арадуудай түлөө, эндэ байһан бүхы айлшадай түлөө духаряануудые үргэнэ.

Уулзалга үнэн сэдьхэлэй, хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Белорусска ССР. Белоруссиин Вороновско, Литвын Шальчининска районуудай колхознигууд хоорондоо халуун барисаатайгаар ажалладаг юм. Тэдэнэр хододоо дүй дүршэлөө бэе бэедээ дамжуулалсадаг, туһалалсадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: партиин Шальчининска райкомой секретарь З. Папечкис, звеньевод М. Якутанц гэгшэд Беняконска хүдөө ажахын туршалгын станциин директор А. Богомоловтой хөөрэлдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Иранай шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви, шахиня Сорейя Москва ерэбэ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай өөрынь уряалаар Иранай Дээдэ Зэргэтэ шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви, Дээдэ Зэргэтэ шахиня Сорейя Пехлеви июнийн 25-да Москва ерэбэ. Тэдээнтэй хамта Иранай худалдаа наймаанай министр Ибрагим Кашани, сенатор Мохаммед Саед, Дээдэ Зэргэтэ шахын генерал-адъютант, корпусной генерал Яздан-Панах, шахска ордоной главна церемониймейстер Мохсен Карагозлу, сенатор ба корпусной генерал Джаханбани, дивизонно генерал Аяди, меджлисэй депутат, Тегеранска университедэй профессор Хамид Ахи, ордоной егермейстер Абольфатх Атабэ, Дээдэ Зэргэтэ шахын гражданска адъютант Адешир Захеди, шахска гвардиин начальник бригадна генерал Нематолла Насири болон бусад хүнүүд ерэлсээ.

Дээдэ Зэргэтэ шахинягай фрейлинүүд г-жа Алям, г-жа Яздан-Панах, г-жа Хайде Карагозлу гэгшэд ерэлсэбэ.

СССР-һээ Иранда байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол А. И. Лаврентьев, СССР-һээ Иранда байдаг Посольствын советник Г. И. Олифиренко, иранска хэдэн журналистнууд Дээдэ Зэргэтэ шахтай хамта ерэлсээ.

Столицын центральна аэродром. Иранай ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугууд флагштогуудта намилзана. «Айлшалжа хайралыт!» гэһэн уряалта үгэнүүд ород ба персидскэ хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэнхэй байна.

Иранска гүрэнэй толгойлогшые угтахын тулада СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов һамгатаяа, нүхэд Н. А. Булганин, А. И. Микоян, М. Г. Первухин, Г. К. Жуков, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо М. Д. Чубинидзе, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор В. А. Малышев, В. В. Мацкевич, И. Ф. Тевосян, СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. Волков, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, СССР-эй министрнүүд болон бусад албан тушаалта хүнүүд аэродром дээрэ ерээ.

Иранһаа СССР-тэ байдаг Посольствын дипломатическа состав, гадаадын гүрэнүүдһээ СССР-тэ байдаг посольствонууд болон миссинүүдэй толгойлогшонор, сэрэгэй, далайн-сэрэгэй ба агаарай-сэрэгэй атташенүүд, советскэ болон гадаадын журналистнар, радио дамжуулгын, кинохроникын түлөөлэгшэд, фоторепортёрнууд аэродром дээрэ байлсаба.

17 час 45 минута. Иранска айлшадай һуужа ябаһан самолёт аэродром дээрэ харагдаба. Реактивна истребительнүүд тэрээниие үдэшэжэ ябана. Мүнгэн үнгэтэ «ИЛ-14» гэжэ самолёт буужа ерээд, угтагшадай сугларһан газарта ойртоно. Дээдэ Зэргэтэ шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви, Дээдэ Зэргэтэ шахиня Сорейя, тэдээнтэй хамта ябалсаһан хүнүүд гэшхүүрээр бууна.

Иранай посол г-н А. Г. Масуд-Ансари шахые советскэ гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй танилсуулна. Һургуулиин һурагшад айлшадта томо баглаа сэсэгүүдые барюулна.

Хүндэлэлэй харуулай начальник Дээдэ Зэргэтэ шахиншахта рапорт үгэнэ. Иранай ба Советскэ Союзай гүрэнэй гимннүүдэй аялга аэродром дээгүүр һүр жабхалантайгаар сууряатана. Дээдэ Зэргэтэ Мохаммед Реза Пехлеви, К. Е. Ворошилов хүндэлэлэй харуулай хажуугаар ябажа гарана.

Удаань СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов микрофоной дэргэдэ ошожо үтэ хэлэнэ.

Нүхэр К. Е. ВОРОШИЛОВАЙ хэлэһэн үгэ

Дээдэ Зэргэтэ Шахиншах!
Дээдэ Зэргэтэ Шахиня!
Эрхим хүндэтэ айлшад!

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын, өөрынгөө зүгһөө Иранай Шахиншах Мохаммед Реза Пехлеви, Шахиня Сорейя Пехлеви, Таанарые болон Советскэ Союзай столица Москвада Таанартай хамта ерэһэн хүнүүдые амаршалнаб.

Иранска гүрэнэй толгойлогшын Советскэ Союзда түрүүшынхеэ ерэлгэ хадаа түүхэдэхи шухала саг үетэй тохёолдобо. Эб найрамдалда дуратай гүрэнүүдэй ехэ оролдолгын ашаар уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада нилээд амжалта туйлагдаа, элдэб оронуудай амгалан ёһоной харилсаа холбоон хүгжэнэ.

Эб найрамдалда дуратай политикые эдэбхитэйгээр ябуулха зуураа, Советскэ правительство бүхы гүрэнүүд социально-политическэ ямаршье байгууламжатай байгаа һаа, эбтэй амгаланаар ажабайжа ба хоорондоо гараһан арсалдаата асуудалнуудые эбэй аргаар шиидхэжэ шадаха байна, тиигэхэшье ёһотой гэжэ тоолоно.

Хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай нюураараа уулзажа, холбоо байгуулга гүрэнүүдэй харилсаа һайжаруулгада шухала үүргэ гүйсэдхэдэг байна. Бидэнэрэй өөһэд дундаа холбоо байгуулхэ ябадал илангаяа шухала байна. Юуб гэхэдэ, Иран ба Советскэ Союз хүршэнэр ха юм. Манай орондо Дээдэ Зэргэтэ Танай ерэһэн ябадал манай оронуудай харилсахадаа бэе бэеэ ойлголсолгые, бэе бэедээ этигэлсэлгые һайжаруулгада туһалха байха гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Советскэ Союзда Танай ерэһэн ябадал хадаа манай гүрэнүүдэй хоорондоо ёһотой һайн хүршэнэрэй, хани ёһоной харилсаатай байхыень Советскэ правительство, манай ороной арадууд үнэн сэдьхэлһээ хүсэнэ гэжэ этигэхэ арга боломжо Танда олгохо байна.

Советскэ гүрэн Иранай бэеэ даанхай байдалые хүндэлнэ, Иранска гүрэнэй дотоодын хэрэгтэ оролсохогүй гэһэн хараа бодолые шангаар баримтална, тэрээнтэй эбтэйгээр ажабайхые, манай хоёр ороной аша туһада харилсан ажаллахые хүсэнэ.

Эб найрамдалтай ба аюулгүй байхые али али талаһаа хүсэдэг байгаа һаань, өөһэдынгөө харилсаае Азиин ба Африкын оронуудай Бандунгска конференциин һайшааһан мэдээжэ ёһо гуримай үндэһөөр байгуулхые хоёр талануудай хүсэдэг байгаа һаань, манай оронууд һайн хүршэнэр, ханинар байжа шадаха.

Танай айлшалалтые Советскэ правительство үндэрөөр сэгнэнэ, манай оронтой, манай арадуудай ажабайдалтай — тэдээнэй амгалан ажалтай ба культуратай Танай һайнаар танилсахын тулада, Советскэ Союз дотор Танай айлшалалгын һонирхолтой, аша туһатай, аятай зохид байхынь тулада бүхы шадалаараа оролдохо байна.

Дээдэ Зэргэтэ Танда, Танай һамганда, мүн тэрэшэлэн Тантай ерэлсэһэн хүнүүдтэ элүүр энхые, һайн һайханиие, амжалта хүсэнэб. Иранай арадта зол жаргалтай байхыень, һалбаран хүгжэхыень хүсэнэб!

Хүндэтэ айлшад, айлшалжа хайрлыт!

***

Иранай Дээдэ Зэргэтэ шахиншах микрофоной урда үгэ хэлээ. Тэрэ иигэжэ мэдүүлбэ:

— Бидэндэ зорюулан Советскэ Республикануудай Союзай Дээдэ Тушаалта Президентын эндэ хэлэһэн амаршалгын түлөө шахиниия зүгһөө, өөрынгөө зүгһөө тон ехэ баясхалан хүргэнэб. Агуувхэ хани хүршэ гүрэнэй столицада тон ехэ баяртайгаар түрүүшынхеэ ерэбэб.

Энэ үглөөнһөө хойшо бидэнэр советскэ газар дээрэ хоёр дахин — Бакуда, мүн Воронежда буугаабди. Хаа хаанагүй бидэнэрые үнэн сэдьхэлһээ угтана гэжэ мэдэрээбди.

Гүрэнүүдэй харилсаае һайжаруулха хэрэгтэ тэдэ гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондо холбоо байгуулга ехэ удхашанартай гэжэ Дээдэ Тушаалта Президентын хэлээшые бүрин һайшаанаб. Газар дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба амгалан байдал хангахые бүхы дэлхэйн арадуудай оролдожо байһан мүнөө үедэ хүн бүхэн оролдолгоёо энэ хэрэгтэ зорюулха уялгатай.

Эды ехэ хүсэтэй, эды олон хүнзонтой Советскэ Республикануудай Союзай Правительствын хэрбээ бэе бэеэ хүндэлэлсэлгын үндэһэ һуури дээрэ Ирантай хани барисаатай байха эрмэлзэлгэтэй байгаа һаань, тэрээнһээ бага гүрэн болохо Иран хадаа танай гүрэнтэй эгээ тиимэ хани барисаатай байхые эрмэлзэнэ гэжэ Дээдэ Тушаалта Президент этигэг лэ.

Хэрбээ хани барисаанай бэе бэеэ хүндэлэлсэлгэһөө, нүгөөдынгөө дотоодын хэрэгтэ оролсодоггүй байлгаһаа үндэһэтэй байгаа һаань, иимэ хани барисаанай бата бэхи, хэлбэришэгүй байхань сохомтой.

Би мүн өөрынгөө зүгһөө, Иранай арадай зүгһөө Советскэ Республикануудай Союзай арадуудта хани ёһоор һайн һайханиие хүсэнэб, Дээдэ Тушаалта Президентдэ, Советскэ правительствода, Советскэ Республикануудай арадуудта улам хүгжэхыень, зол жаргалтай байхыень хүсэнэб.

***

Дээдэ Тушаалта шахиншах, К. Е. Ворошилов нээмэл машинада һуугаад, аэродромһоо гаража ошоно. Дээдэ Зэргэтэ шахиня ба Е. Д. Ворошиловагай һууһан машина хойноһоонь ошоно.

Кремлёвско ордондохи байрада ошоһон бүхы замдань хүндэтэ айлшадые олон мянган москвагайхид амаршалаа.

Столицын харгы зубшан Иранай, ба СССР-эй гүрэнэй тугууд намилзана. «Хүршэ хоёр гүрэнэй — Советскэ Союзай ба Иранай арадуудай хани барисаан мандаха болтогой!», «СССР ба Иранай һайн хүршэнэрэй харилсаан хүгжэн бэхижэжэ байг лэ!» гэһэн юрөөлнүүд персидскэ ба ород хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэнхэй байба.

(ТАСС).

Йеменэй уг залгамжалагша принц эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадр Советскэ Союзһаа мордобо

Советскэ Союзда хоёр долоон хоногто байһанай һүүлээр Йеменэй уг залгамжалагша принц, Йеменэй Премьер Министрын Орлогшо, Гадаадын хэрэгүүдэй Министр эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадр болон тэрээнтэй хамта ябагшад июнийн 25-да Москваһаа ГДР ошохоёо мордобо.

Уг залгамжалагша принцые үдэшэхэеэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо М. Г. Первухин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо, Азербайджанска ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. А. Ибрагимов болон бусад албан тушаалта хүнүүд, мүн тэрэшэлэн Москвада байгаа Посольствонууд ба Миссинүүдые толгойлогшонор столицын Центральна аэродром дээрэ ерэбэ. Йеменэй ба СССР-эй Гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдөө.

Уг залгамжалагша принц эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадр микрофоной урда богонихон мэдүүлгэ хэһэн байна.

(ТАСС).

Багшанарай республиканска III съезд

Үсэгэлдэр, июнийн 26-да, багшанарай республиканска съезд Улан-Удэдэ гүрэнэй оперо ба баледэй театрын байшан соо үдэрэй 2 часта нээгдээ. Эндэ манай республикын бүхы һургуулинуудай түлөөлэгшэд —съездын делегадууд боложо һунгагдаһан 500 гаран багшанар ерэнхэй, мүн Гэгээрэлэй министерствын уряалаар ерэһэн айлшад олон. Манай республикын багшанарай съездын хүдэлмэридэ байлсахаяа РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерствоһээ, Якутска АССР-эй, Иркутска ба Читинскэ областьнуудай, Тувинска автономно областиин багшанарай түлөөлэгшэд ерээ.

Монголой Арадай Республикын багшанарай түлөөлэгшэд Гэгээрэлэй министр нүхэр Жамцаран түрүүтэй багшанарай съездэ айлшаар ерээ.

Съездын түрүүшын үдэр «Зургаадахи табанжэлдэ республикын арадай ажахын, культурын хүгжэлтэ тухай» элидхэл БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Д. Ц. Цыремпилон хээ. «1955—56 онуудай һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дүнгүүд ба КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдые дүүргэхэ талаар һургуулинуудай зорилгонууд тухай» элидхэл республикын Гэгээрэлэй министр нүхэр И. В. Баранников хээ.

Үдэшэниинь съездэ хабаадагшад «Весёлая вдова» гэжэ оперетта шагнаа. Мүнөөдэр съезд хүдэлмэрөө үргэлжэлүүлхэ.

Арюухан урасхалта Ангар дээрэ...

СССР-эй зүүн районуудта тон томо гидроэлектростанцинуудые олоор бариха, Ангара дээрэ 660 мянган киловатт хүсэтэй Иркутска гидроэлектростанциие, гүйсэд проектнэ хүсэниинь 3 миллион 200 мянган киловатт байха Братска гидроэлектростанциин түрүүшын ээлжээе, Обь дээрэ 400 мянган киловатт хүсэтэй Новосибирскэ гидроэлектростанциие ашаглалгада оруулха.

(КПСС-эй XX съездын резолюциhаа).

Түрүүшынгээ ток үгэхэнь

(ГЭС-эй главна инженер С. Н. Моисеевтэй хөөрэлдөөн)

Коммунистическэ парти, Советскэ түрэниие байгуулагша Владимир Ильич Ленин коммунистическэ общество байгуулха программые научнаар зохёоhон байна.

Эхэ оронойманай ажалшад Ленин багшынгаа заабариие бодото дээрэнь бэелүүлэн, коммунистическэ партиингаа ударидалгаар ябажа, үнгэрhэн советскэ табанжэлнүүдэй үедэ оронoo электрификацилгаар ехэхэн амжалта туйлаа гээшэ. Энээниие гэршэлэн харуулхын тулада олон жэшээ хэрэггүй. Үнгэрэгшэ 1955 ондо орон доторнай 170 миллиард киловатт-час электроэнерги үйлэдбэрилэгдэhэн байна. Энэ тоое 1913 онойхитой сасуулхада аяар 87 дахин ехэ болоно.

Жэл ерэхэ бүри hалбаран байгаа социалистическэ Эхэ оронойманай саашанхи замда электрификаци хүгжөөлгөөр үзэгдөөгүй ехэ арга боломжо бии. Зургаадахи табанжэлэй түсэбөөр хараалhанай ёhоор 1960 ондо электроэнерги үйлэдбэрилгээ 320 миллиард киловатт-час хүрэтэр ехэ болгохо байнабди. Энэ хүндэтэй зорилгые бэелүүлгэдэ манайшье ГЭС-эй барилгашад өөhэдынгөө хубитые оруулалсажа байна.

Ангар мүрэн дээрэ баригдаха электростанцинуудай түрүүшынхинь болохо Иркутска ГЭС Братска ГЭС-эй баригдатар электроэнергиингээ хүсэнэй талаар СССР дотор гурбадахи hуури эзэлхэ байна. Жэл соо 660 мянган киловатт электроэнерги үйлэдбэрилжэ, Куйбышевска, Сталинградска ГЭС-үүдэй удаа оролсохо юм. Гэбэшье, манай ГЭС-тэ үйлэдбэрилэгдэhэн киловатт-час электроэнерги Каховско ГЭС-эйхиhээ аяар 5 дахин үнэгүй байха.

Иркутска ГЭС зургаадахи табанжэлдэ орон доторнай баригдажа байhан электростанцинуудhаа түрүүлэн ашаглалгада оруулагдахань. Үнгэрэгшэ табанжэлэй турша дотор тус барилга дээрэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ гээшэ. Тэрээниие иимэнүүд тоо баримтануудаар харуулжа болоно: плотина болон станциин байшан барилгада 36 миллион кубометр шорой малтагдаа, 425 кубометр түмэр-бетон хэрэглэгдэhэн ба 6 шахуу мянган тонно түмэр шпунт газарта шаагдаhан байна. Иимэ ажал коллективэймнай олон мянган хүдэлмэришэдэй хүсөөр хэгдээ. Гэхэтэй хамта, барилга дээрэ хүсэ ехэтэ техникын элбэгээр хэрэглэгдэжэ байhаниие тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Алхалдаг ехэ экскаваторнуудай машинистнууд нүхэд Хромовских, Малков болон бусад тус бүридөө жэл соо 3—4 миллион кубометр газар малтаhан байна.

Мүнөө Ангар мүрэн хоёр талаhаа хаалтаар хашагдажа, оройдоо 100 гаран метр үргэнтэй болонхой. Голой hабын нарин болохо бүри уhанайнь урасхал түргэдэжэ, тон ехэ хүсэтэйгөөр түлхин гарана. Иимэ газарта хаалта хэхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Барилгашан бүхэн энэ харюусалгатай ажалые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада бэлэдхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Үлөөд байhан эдэ үдэрнүүдтэ хэхэ юумэн ехэ. Хамаг бүхы машина, зэмсэгүүдээ бэлэн болгохо, хаалтада хэрэглэгдэхэ материал гүйсэдөөр бэлдэхэ байнабди. Тиин түгэс бэлэн болоhонойнгоо hүүлдэ нэгэ командаар «добтолжо» орохо ёhотойбди.

Манай ГЭС-эй коллектив зургаадахи табанжэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсан, абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада шангаар тэмсэжэ байна. 1956 оной эсэс болотор түрүүшын хоёр турбиные ашаглалгада оруулжа, химда сэнтэй промышленна ток Братска ГЭС-эй барилгада дамжуулан үгэхэ байнабди. Һүүлээрнь бэшэ 6 турбинануудынь ашаглалгада оруулагдахадаа Зүүн Сибириин арадай ажахын хүгжэлтые хангаха түрүүшын булаг болохо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: пантонно хүүргэ дээрэhээ шулуу адхажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иркутска ГЭС-эй байшангай барилга. М. Калихманай фото.

Хамтын тэмсэл

(Алхалдаг ехэ экскаваторай начальник нүхэр Саламатовай хөөрөөнhөө)

Имагтал социализмын илаhан манай ороной ажалшад өөhэдынгөө хэhэн ажалаар, бүтээhэн хэрэгээр омогорхохо ёhоороо омогорхохо байна. Энэ ехэ барилгын үдэрhөө үдэртэ үндыжэ байхые харахадаа сэдьхэл баясамаар ха юм. Теэд орон доторнай иимэ барилганууд хэды олон бэ? Эдэ бүгэдэ өөhэдымнай амгалан тайбан ажалай аша үрэ болоно.

Үшөө 1952 ондо түрэл партиингаа XIX съездын шиидхэбэри соо Зүүн Сибириин энергетическэ баялигые ашаглаха, Ангар мүрэн дээрэ түрүүшын гидроэлектростанци бариха тухай уншахадаа ехээр баясаа hэм. Тиихэдэ би Иркутскын слюднэ фабрикада слесареэр хүдэлмэрилжэ байтараа энэ станциин барилгада хабаадалсаха гэжэ шиидээ бэлэйб. Тэрэ гэhээр табан жэл шахуу болоо. Түрүүшээр hаяхан асарагдаhан алхалдаг ехэ экскаваторто хүдэлмэрилхэ болоhондоо ехээр баярлаа hэм. Удаань тусхай курсада hураhанайнгаа hүүлдэ мүнөө болотор ехэ экскаваторай начальнигаар хүдэлмэрилиэб.

Экскаватораймнай дүрбэн халаанда 17 хүн хүдэлмэрилдэг юм. Үдэр hүниие илгангүй ажалладагбди. Һара соо 156 мянган кубометр газар малтаха нормомнай хододоо үлүүлэн дүүргэгдэдэг. Үнгэрэгшэ май hара соо 192 мянган кубометр малтаабди. Минии начальнигаар хүдэлмэрилжэ эхилhэн сагhаа хойшо экскаваторнай 4,5 миллион кубометр хайр малтажа, хаалтада адхаhан байна. Экипажайм гэшүүд—17 хүн. Хэрбээ энэ ехэ шорой гараараа малтаха болоо hаа, 2—3 зуун жэлдэ дууhахагүй байна.

Мүнөө экскаватораа шэнэ газарта нүүлгэжэ асараабди. Гурбан дабхар гэрэй зэргэ үндэртэй иимэ ехэ экскаваторые өөрөөрнь алхалуулжа нүүлгэхэдэ горьтойхон саг хэрэгтэй. Саашадаа ГЭС-эй саг зуурын доодо хаалтые задалалга дээрэ хүдэлмэрилхэмнай. Эндэhээ хэдэн арбаад мянган кубометр хайр малтажа хаяха зорилготойбди. Станциин барилгашадай коллективэй хүдэлмэриин тон харюусалгатай үеын ерээд байhаниие мэдэржэ, экипажаймнай гэшүүн бүхэн ажалдаа hайнаар хандана. Ахалагша мастер Николай Поздняков, мастер Г. Хамидулин болон бусад механизмуудаа наринаар харууhалжа, экскаватораа hаатуулнагүй. Һүүлэй үедэ ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын зорилгоор ээлжээгээр амараад, амаралтын үдэр ажалаа байлгангүйгөөр хүдэлмэрилхэ шэнэ арга хэрэглэжэ эхилээбди.

Иигэжэ, экипажаймнай гэшүүд эбтэй эетэйгээр тэмсэн, станциие саг болзор соонь ашаглалгада оруулхын тулада урдаа табигдаhан зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө шангаар тэмсэнэ.

Абаhан уялгаяа дүүргэхэбди

(Бригадир Михаил Василенкын хөөрөөнhөө)

КПСС-эй XX съездын тоосоото элидхэл соо абаhан уялгаяа дүүргэдэггүй коллективүүд шангаар шүүмжэлэгдэhэн байна. Тэрэ ехэ зүб. Юуб гэхэдэ, зарим коллективүүд суглаан дээрэ гоё гоё үгэнүүдээр ехэ юумэ хэхэбди гэжэ найдуулаад, хэлэhэндээ хүрэдэггүй байна.

Бидэнэр гидроэлектростанциингаа гол участогта ажаллажа байhан тулада абаhан уялгаяа заатагүй дүүргэхэ ёhотойбди. Минии хүтэлбэрилдэг бригада түрүүшын ээлжээндэ ашаглалгада оруулагдаха хоёр агрегадай түхеэрэлгэнүүдые хабсаржа эхилэнхэй. Байгша оной эсэс болотор эдэ агрегадуудnай түрүүшын ток үгэхэ ёhотой юм. Жэлэй эхиндэ абаhан уялга соогоо агрегадуудай хабсаралгые саг болзор соонь hайн шанартайгаар хангаха гэжэ бэшэhэнээ мартадаггүйбди.

Мүнөө турбинануудай hуулгагдаха түхеэрэлгые тодхоод, моторнуудынь табижа дүүргэдээ. Май hара соо хэгдэхэ хүдэлмэримнай 200 процент дүүргэгдээ hэн. Мүн июнь hарадашье тэрээнhээ дутуугүйгөөр хүдэлмэрилнэбди.

Бригадымнай гэшүүдэй дунда ажалай үндэр бүтээсэ туйлагшад олон. Электрогагнууршан Александр Ерохин, слесарь Василий Коптяев, техник Александр Демичев болон бусад хүндэ шэгнүүртэй ехэ детальнуудые тодхолгодо ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые оруулна. Тиимэ дурадхалнуудай ашаар хэдэн түхеэрэлгэнүүдые хараалагдаhан болзорhоонь урид тодхоhон байнабди. Хүдэлмэридэмнай элдэб бэрхэшээлнүүд тохёолдодог, тэдэниие дары усадхажа, хэлэhэн үгэдөө хүрэхэмнай лабтай.

Михаил Кучеев хөөрэнэ...

ГЭС-эй байшангай хойто хажуугаар тодхогдоhон портальна крануудай нэгэниинь хэдэн машинаар асарагдаhан хюрөөдэгдэмэл хабтагайнуудые нэгэ доро үргэжэ, өөдөө ёдойлдожо байhан түмэр арматурануудай дунда аалиханаар табижархина. Эндэ гансал модошо дархашуул хүдэлмэрилнэ хэбэртэй, hүхэ хюрөөгэй абяан соностоно...

— Модошо дархашуул шудхагдаха шэнгэн бетондо модон ханануудые хэжэ үгэдэг гээшэ. Тэрээнгүйгөөр бетонно хүдэлмэриие ябуулжа болохогүй,—гэжэ залуухан модошо дархан Михаил Кучеев хөөрэбэ.

— Та эндэ үнинэй хүдэлмэрилнэ гүт,—гэжэ тэрээнhээ асуухада, Михаил сарбай сагаан хурса hүхэеэ модо руу сабшажархёод, эneэбхилэн байжа хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ.

— Качугска районой Ехэ Улан гэжэ нютагта түрэhэн хүм. 1954 ондо Советскэ Армиин зэргэhээ табигдаhаар эндэ хүдэлмэрилнэб. Зургаадахи табанжэлэй түсэбые тус барилга дээрэ бэелүүлэлсэжэ байhандаа золтойб. Комсомольско залуушуулай бригадын гэшүүн байhан тулада социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахые оролдогшоб. Халаан бүхэнэйнгөө нормые 180—200 процентhээ доошо бэшээр дүүргэнэб.

Парти, правительствомнай промышленностиие саашаданъ хүгжөөхэтэйгөө хамта, мүн социалистическэ хүдөө ажахые эрид хүгжөөлсэхэ зорилго табяа. Тиимэhээ би Иркутска ГЭС-эй барилгые дүүргэлсэhэнэйнгээ hүүлдэ түрэл колхоздоо ошожо хүдэлмэрилхэ зорилготойб. Модошо дарханай мэргэжэлтэй туладаа колхозойнгоо малай типовой байрануудые барилсахадаа хүндэтэ хэрэг бэелүүлэлсэхэ байнаб.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: алхалдаг ехэ экскаватор. М. Калихманай фото.

Эршэтэ ажалай хүсэн

Үбгэн буурал Байгал далайhаа эхи баhан Ангара мүрэн. Тэрэнэй барагдагүй ехэ хүсые арад зоной аша туhада шаглаха арга имагтал советскэ засагай эдэ олдоо...

Бури hаяхан, сэл ногоон долгёороо ...гидажа байhан Байгалые түмэр за...ар тойрон гарахада, Ангар мүрэнэй ...ьедэхи Кузьмиха гэжэ бишыхан тосхон ...адар зурууд ой шугы шабарhаа ондоо ...умэн үгы агша бэлэй. Иркутск городой ...алшад сүлөөтэй сагтаа hархяат, жэмэс ...ухаеэ энээ руу ерэдэг байгаа. Мүнөө ...дэ танигдахаар бэшэ болошоол. Оро...ймнай зүг бүхэнhөө эндэ ерэhэн олон ...нган барилгашад Ангара мүрэн дээрэ ...йгуулагдаха хүсэтэ гидроэлектростан...нуудай түрүүшын ГЭС бодхоожо бай... Кузьмиха тосхоной байhан hуурида ...—3 дабхар гэрнүүдтэй шэнэ город бии ...оо. Эндэhээ зүүлжээ харахада, түргэн ...асхалта Ангара дээрэ Иркутска гидро...ектростанциин барилга үргэлжэдөө нэм...нэ.

Барилгашад эдэ үдэрнүүдтэ Ангарын ... hабыень хаажа, уhыень станциингаа ...йшан соогуур гаргахын тулада унаhан ...гайгаа абангүйгөөр хүдэлмэрилжэ ...йна. Энэ хүдэлмэри тэдэнэй олон жэлэй ...рүүшын шалгалта болохо юм. Арма...рщик, бетонщик, модошо дархан, уча...огай мастершье байг — барандаа хаал...н хүдэлмэриие амжалтатайгаар дүүргэ...гэhэн хүсэлэнтэйгөөр тэмсэжэ байна.

Ангарын баруун эрье дээрэhээ доошол...о, ямар ехэ ажалай орьёлон бусалжа ...hаниинь элеэр харагдана. Ойр тойрон ...hан бүхы юумэн хүдэлhэн шэнги, ту...түдэгын наярха абяан замханагүй. ...ад дабхар гэрэй зэргэ үндэртэй пор...ьна ехэ кранууд иишэ тиишээ эрьелдэн, ...-эй байшангай барилгада бетон, тү... арматура, модон материал, мүн бу... ехэнүүд детальнуудые эстакадаhаа үргэжэ үгэнэ. Байшангай дээдэ, доодо эстакаданууд дээгүүр барилгын элдэб ашаа шэрэhэн автомашинанууд олсороо hүндэлнэ, арматурануудые электрогагнууряар гагнахань hонин...

Ангарын хоёр эрьеhээ ГЭС-эй байшанда тулаcа адхагдаhан плотина гайтайшаг үндэр хада шэнгеэр харагдана. Байшангай хоёр хажуугай хүдэлмэри үшөө дууhагдаагүй хэбэртэй. Хайр, элhэ, шабар шэрэhэн 25 тоннын автомашинанууд удаа дараалан ерэжэ, ябууд дундаа ашаагаа буулгаад ошоно.

Хүсэтэ мүрэнэй гол hабые хаажа, уhыень ГЭС-эй байшан соогуур табитар тоогойхон үдэр үлэнхэй. Энээниие хэгдэжэ байhан бүхы хүдэлмэреэр тухайлжа боломоор. Бури hаяхан ГЭС-ой байшангай арматура-түмэрнүүд арбайлдажа харагдагша hэн. Мүнөө тэдэ бетон соо шэнгээгдэнхэй. Байшан руу уhанай орохо, мүн гараха каналнууд мэнэ дууhагдахаяа байна.

Ангар мүрэн амалуулхаяа байhанаа мэдэжэ, диилдэхэгүйб гэhэндэл хоёр тээhээнь шахажа байhан плотинын дундуур урасхалаа улам шангадхана. Эндэhээ тээ дээгүүр пантонно хүүргэ баригданхай. Имагтал энэ хүүргэ дээрэhээ хаалтые хааха гол хүдэлмэри хэгдэхэ юм. Нүхэр Тарасенкын хүтэлбэрилдэг хоёрдохи участогай барилгашад пантонно энэ хүүргэ байгуулаа. Мүнөө эндэhээ түрүүшын хэдэн мянган кубометр шулуун оёорыень жэгдэрүүлхын зорилгоор Ангар руу хаягданхай.

Мүнөө барилгашад бүхы юумэеэ бодомжотойгоор бэлэдхэнэ, дахин дахин шалгажа үзэнэ. Участок бүхэндэ телефон, радио тодхоотой. Хаалтын шулуу, бетон шэрэхэ харгынууд бэлэдхэгдээ. Һүүлэй үедэ пантонно хүүргэ дээрэ хүн зон, автомашинанууд урдынхиhаа үсөөрэнхэй, hүхэ, хюрөөгэй абяаншье дуулдахаяа болёо. Хүүргын нэгэ захаhаа нүгөөдэ заха хүрэтэрнь союзна республикануудай улаан тугууд намилзана. «Ангарын урасхалые хаалгада бүхы хүсэеэ элсүүлэе!» гэhэн уряа лозунгнууд холоhоо харагдана.

Бусад ехэ голнуудhаа онсо илгаатай Ангара мүрэниие хаалгада оронойманай научна центрнүүдhээ олон эрдэмтэд ерэжэ эхилээ. Москвагай инженерно-техническэ барилгын институдай, МГУ-гэй научна хүдэлмэрилэгшэд, «Мостехфильмын» кинооператорнууд, центральна газетэнүүдэй фоторепортёрнууд эндэ хүдэлмэрилнэ. Үдэр ерэхэ бүри ГЭС-эй котлованда элдэб шэнэ техникэ дүтэлүүлэгдэнэ. Котлованай саг зуурын хаалтануудые задалха хүдэлмэри үдэр hүнигүй ябуулагдана. Доодо хаалтын хажууда алхалдаг хоёр ехэ экскаваторнууд ерэнхэй.

Эдэ үдэрнүүдтэ дүрбэдэхи, табадахи, зургаадахи участогуудта социалистическэ мүрысөөн илангаяа эршэдэжэ байна. Эдэ участогуудайхидай хүдэлмэрилдэг газарта ГЭС-эй байшангай гол корпус бодхоогдоно. Түрүүшын ээлжээндэ ашаглалгада оруулагдаха хоёр турбинын агрегадууд хабсаргагдажа байна. Барилгашадай дунда дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ Александр Корякинай хүтэлбэрилдэг табадахи участогай коллектив түрүүлжэ ябана. Тус коллективайхид май, июнь hаранuудайнгаа даалгабариие болзорhоонь урид дүүргэнхэй. Александр Шкапаровай хүтэлбэрилдэг бетонщигуудай бригада үдэр бүриингөө даалгабариие 160—170 процент дүүргэжэ байна. Эндэ хүдэлмэрилдэг бетонщигууд Х. Мухибулина, К. Софина, А. Мартынова болон бусад ГЭС-эй барилгын эхилхэhээ хойшо ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа ябана. Мүнөө тэдэнэр зургаадахи табанжэлэй түрүүшүүлэй тоодо оролсон, Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэнхэй.

Бетонщигуудhаа мүн модошо дархашуул, арматурщигуудшье гээгдэнэгүй. Теэд барилгын иимэ гол участок дээрэ гээгдэхэшье гэжэ яахаб! Тиимэ ушар байхашье ёhогүй ха юм. Хэрбээ арматурщигуудай гээгдээ hаань, «hүүлыень» модошо дархашуул гэшхэхэ, удаань—бетонщигууд. Эсэгэй эсэстэ нэгэшье хүн нормоёо заахашье дүүргээгүй hаа, бусад бригадануудай хүдэлмэридэ hаад тохёолдуулха байна бшуу. Тиимэhээ табадахи участогта хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа үнэн сэхээр хандана, гүрэнэй даалгабариие саг болзор соонь дүүргэхын тулада бүхы шадабари мэргэжэлээ гаргана.

...Үдэрэй 2 час. Хүдэлмэришэд үдэрэй эдеэлгэнэй hүүлээр ажалаа дахяад үргэлжэлүүлжэ байба. Барилгын талмайнуудта нэгэн үе хон жэн байhанаа хүүсэн шууян дахин эхилшэнэ. Энэ үедэ табадахи участогай начальник Александр Иванович Корякин бригадануудайнгаа хүдэлмэриие эрьен хаража ябатараа арматурщигуудай хажууда тогтожо, «зай, аха дүү хоёр, ажалайнгаа темпые hуладханагүй бээт, Ангараяа «амадан хазаарлаха» сагнай ойртожо байна ха» гэжэ Филипп, Иван Коротченкотондо хүхюутэйгээр хэлэбэ.

— Александр Иванович, барилгын түрүүшын үдэрhөө хүдэлмэрилжэ байгаад, мүнөө болгоод темпэеэ hуладхаха гэжэ яахаб. Энэ барилгые дүүргэлсэhэнэйнгээ hүүлдэ Братска ГЭС-тэ ошохо зорилготойбди, — гэжэ Филипп омогтойгоор харюусана. Нүхэр Корякин хэгдэжэ байhан хүдэлмэриие тон наринаар шалгажа үзэнэ. Элдэб асуудалнуудые тэрэ доронь шиидхэжэ, хүдэлмэридөө ямаршье hаад тохёолдуулхагүйе оролдодог зантай юм. Табадахи участогта хүдэлмэриин шанар хүн бүхэнэй анхаралда хадуугданхай. Юуб гэхэдэ, эндэ турбинанудай hуулгагдаха газар бетоноор бүтээгдэнэ. Түмэрөөр хэгдэhэн арматуранууд шэнгэн бетоноор дүүргэгдэнэ. Гартаа электрическэ вибраторнуудые бариhан хэдэн басатад тэрэ шэнгэн бетониие жэгдэрүүлэн шэглэжэ, шулуун хатуу хана болгодог байна.

Хүсэ ехэтэ ГЭС-эй барилга гансахан эндэхи барилгашадай гараар бодхоогдоно бэшэ, харин тэрэнэй турбинанууд болон бусад орёо ониhото түхеэрэлгэнүүдынь оронойманай промышленна центрнүүдтэ, мүн арадай демократиин оронуудта бүтээгдэнэ бшуу. Станциин гидротурбинанууд Харьковска турбогенераторна заводто, гидрогенераторнуудынь Новосибирскдэ, машинна залай кранууд Новокраматорскдо, ониhото аппаратурань Ленинградта бүтээгдэнэ.

Түрүүшын ээлжээндэ ашаглалгада оруулагдаха хоёр агрегадай хүдэлмэри «гидроэлектромонтаж» гэжэ тусхай участогайхидай хүсөөр бэелүүлэгдэнэ. Эндэхи тон харюусалгатай, нарин хүдэлмэриие Николай Петрович Юнак хүтэлбэрилжэ байна. Участогай олон тоото инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд оронойманай бусад ехэнүүд барилгануудhаа hаяхан эльгээгдэhэн байна.

— Эндэ ерэхэhээ урид, — гэжэ ахалагша прораб нүхэр Кононов хөөрэнэ. — Нарвска гидроэлектростанцида хүдэлмэрилөө hэм. — Дубассарска, Сингилеевскэ ГЭС-үүдэй турбинануудые хабсаруулгада хабаадалсаhан байнаб...

Хабсаргалгын участогай уужам хашаа. Үдэр бүхэндэ шэнэ шэнэ түхеэрэлгэнүүд асарагдана. Тэдэнэй зариманиинь хашаа соо хабсарагдажа байна. Нүхэр Шайкинай хүтэлбэрилдэг бригада түрүүшын агрегадуудай гол узелнуудай хабсаралга амжалтатайгаар ябуулна. Эндэ хэгдэжэ байhан хүдэлмэри хараха зуураа, агрегадуудай зарим ехэнүүд детальнуудааринь hонирхон, нүхэр Шайкинтай хөөрэлдэбэбди.

— Иимэ ехэ детальнуудые хабсаргаха гээшэ хүнгэхэн бэшэ юм. Тиимэhээнь хүсэ ехэтэ механизмууд хэрэгтэй. Турбинын мөөриин гансахан түүлхэнь 63 тонно, тиихэдэ турбинын нэгэ hэрбэйнь 10 тонно шэгнүүртэй юм.

Үшөө хэдэхэн хоногой үнгэрөөд байхада станциин барилгашад олон жэлэйнгээ хүдэлмэриин түрүүшын шалгалта үгэхэ байна. ГЭС-эй котлован уhаар дүүргэгдэжэ, Ангара мүрэнэй арюухан урасхалта уhые байшан соогуур гаргаха саг ерэхээ байна. Станциин доодо хаалта абтажа, байшан соохи түмэр хаалтануудай нээгдэхэтэй сасуу Ангара мүрэнэй дошхон урасхалда «добтолго» эхилхэ юм. Энэ үедэ пантонно хүүргэ дээрэhээ хэдэн арбаад автомашинанууд шулуу адхажа эхилхээр, мүрэнэй зүүн баруун эрье дээрэhээ хэдэн ехэнүүд кранууд 4 тонныи бетонно кубигуудые хаяжа орохоор бэлэн.

Алдарта Байгалай гансахан басаган— Ангар мүрэн атар тарган эмнигтэл адли хэдышье булгяа hаа, барилгашадай хүдэр гарта, хүсэтэ техникэдэ диилдэхэл! Хазаарлуулан амалагдаhан Ангарын барагдашагүй аша туhань арадаймнай ажахыда хэрэглэгдэжэ эхилхэнь!

Б. ДАШИЕВ,
С. СМИРНОВ.

Хүдөө ажахын наукын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна зүблөөн

1956—1960 онуудта научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай проблемно-тематическа түсэбүүдые зүбшэн хэлсэһэн секцинүүдэй хүдэлмэриин дүнгүүд тухай элидхэлнүүд Кремлёвско Ехэ ордон соо июнийн 23-да болоһон һүүлшын заседани дээрэ шагнагдаһан байна. 27 секцинүүдэй заседанинууд дээрэ 700 гаран хүн үгэ хэлэжэ, түсэбүүдтэ нилээд олон нэмэлтэ ба хубилалтануудые оруулаа.

Газартаряалангай ба ургамалай ажахын асуудалаар шэнжэлэлгэнүүдэй түсэбүүдые зүбшэн хэлсэһэн секцинүүдэй хүдэлмэри тухай мэдээсэлые В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын Наукануудай Бүхэсоюзна академиин үнэнтэ гэшүүн нүхэр **Ольшанский** хэбэ. Байгаалиин ба экономическа талаараа ондо ондоо зононуудта ажахы эрхилэлгын системые научна ёһоор зохёохо асуудалнуудые тус секцинүүд зүбшэн хэлсэһэн байгаа.

Эдэ түсэбүүд хадаа хүдөө ажахын шухала культурануудые тарилгын агротехникые, хүрьһэнэй эрозитой тэмсэхэ хэмжээе, үтэгжүүлгые илангаяа ашагтай һайнаар хэрэглэхэ, үтэгжүүлгэ бэлэдхэхэ болон хэрэглэхэ бүхы хүдэлмэри хэхэ машинануудые түргэнөөр бии болгохо асуудалнуудые хараална; мүн буртаг үбһэнтэй, ургамалай хоротонтой ба үбшэнтэй тэмсэхэ химическэ аргын комплексые байгуулгада онсо анхарал хандуулагдана. Түсэбүүд дотор мүн хүдөө ажахын культурануудай селекцидэ ехэ анхарал хандуулагдаа; намарай хатуу шэниисэ болон механизированнээр хуряахада таарамжатай ургаса ехэтэй ороохото-бобово культурануудые бии болгохо хүдэлмэриие түргэдхэхэ шухала байһан тухай тэмдэглэгдээ. Кукуруза элдүүрилгын талаар секци кукурузын гибридүүдые бии болгохо ба хэрэглэхэ түсэбые дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсээ.

СССР-эй Хүдөө ажахын министрын орлогшо нүхэр **Кучумов** газартаряалан, малажалые механизацилгын, электрификацилгын талаар гидротехникын ба мелиорациин талаар научна эмхи зургаануудай хүдэлмэриин гол шэглэлнүүд тухай мэдээсэбэ. Шэнжэлэлгэнүүд түбхыч түрүүндэ хүдөө ажахыда технологиин научна үндэһэ һуури зохёолгодо, үйлэдбэриин механизированнэ процессүүдые эмхидхэлгэдэ зорюулагдаха байна. Тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие комплексноор механизацилжа түгэсхэхэ машинанууд бии болгогдохо юм. Эрдэмтэд хадаа хүрьһэ элдүүрилгын, тарилгын, үтэгжүүлгэ оруулгын, ургамалай хойноһоо харууһалгын, ургаса хуряалгын бүри һайн арга методүүдые тус тус культурануудта болон оронойнгоо хүрьһэ-уларилай зононуудта тааралдуулан тодорхойлхо зэргэтэй болоно.

Тэжээл бэлэдхэлгын талаар үбһэ хуряалгын хүдэлмэриие һайжаруулха, багсалалга, сомолго болон шэрэлгые үргэнөөр хэрэглэхэ ушартай болоно. Һайн шанартай, витаминна үбһэ абахын тулада технологи зохёолгодо болон механизациин хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаха байна. Сабшалан, бэлшээриие һайжаруулхын тула хэдэ хэдэн машинанууд бии болгогдохо юм. Малажалай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха ба электрификацилха талаар научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүдэй түсэб соо табигдаһан ехэ асуудалнууд тухай нүхэр Кучумов хэлэбэ.

Мелиоративна системэнүүдтэ шэнэ техникые, эгээн ехээр автоматизацилгатайгаар нэбтэрүүлхэ гээшэ гидротехникые ба мелиорациие хүгжөөлгын талаар ойрын жэлнүүдэй гол шухала зорилгонуудай нэгэн болгогдон табигдана.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин экономикын ба эмхидхэлгын талаар секциин хүдэлмэри тухай мэдээсэлые хүдөө ажахын экономикын научно-шэнжэлэлгын Бүхэсоюзна институдай директор үхэр **Тулупников** хэһэн байна. Научно-шэнжэлэлгын түсэб хадаа продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар саашадань бэхижүүлхэ, колхозно үйлэдбэриин бүхы һалбариие хүгжөөлгэдэ МТС-үүдэй үүргые шангадхаха, колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай олзо доход ехэтэйгээр ажалладаг болохо тухай асуудалнуудые хабаадуулна.

Хүдөө ажахыда ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга замуудые бэдэрэлгэдэ, нийтынгээ үйлэдбэриие саг үргэлжэ үргэдхэлгэдэ колхознигууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй материальна урмашалтай байлгыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ экономистнуудай онсо анхарал хандуулагдана. Научно-шэнжэлэлгэнүүдые заабол сэхэ колхозуудта, совхозуудта ба МТС-үүдтэ ябуулха гэжэ дурадхагдана.

Малажалай ба ветеринариин талаар секцинүүдэй хүдэлмэри тухай СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын коллегиин гэшүүн нүхэр **Есаулов** мэдээсээ. Эдэ секцинүүд малажалай элдэб һалбариин талаар научно-шэнжэлэлгэнүүдэй түсэбые гол түлэб һайшаагаад, хэдэ хэдэн шухала нэмэлтэнүүдые оруулһан байна. Экономическа талаараа илангаяа ашаг ехэтэй, һайн шанартай тэжээлэй рационуудые зохёохо шухала байһан ябадалда, мал ба шубуу харууһалгын талаар эгээн һайн зоотехническэ нормонуудые табилгада анхарал хандуулагдаһан байха юм. Тиихэтэй хамта, ороной зоно бүхэнэй онсо илгаанууд ба жэлэй дүрбэн саг хараадаа абтаха байна.

Түсэбүүд дотор племенной хэрэгтэ нилээд ехэ анхарал хандуулагдаа. Тэрэниие нэгэ хүтэлбэри доро оруулха гэһэн хүсэлэл хэлэгдэһэн байна.

Мал үсхэбэрилгые ба мяханай үүлтэрэй мал үсхэбэрилгые эмхидхэлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаһан байна; гахай шахалгые эмхидхэлгэдэ ба шахалгын техникэдэ гол анхаралаа хандуулха зэргэтэй гэжэ гахай үсхэбэрилгын талаар научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудта дурадхагдаа.

Изотопуудай ба гэрэлтүүлгэнүүдэй талаар секциин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай профессор **Клечковский** мэдээсэбэ. Тус секци энэ талаар научно-шэнжэлэлгэнүүдэй түсэб зохёогоо. Атомна техникые хэрэглэлгэ хадаа үтэгжүүлгэ хэрэглэлгын, хүрьһэндэхи процессүүдые шэнжэлэлгын, ургамалнуудые хамгаалгын, малажалда, ветеринарида изотопууд ба гэрэлтүүлгэнүүдые хэрэглэлгын болон бусад асуудалнуудай талаар научно-шэнжэлэлгэдэ шэнэ арга боломжонуудые нээхэ байна. Хүдөө ажахыда атомна энерги хэрэглэлгэтэй холбоотой хүдэлмэриие эрхилхэ научна хүтэлбэрилхы центр эмхидхэгдэхээр хараалагдана.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Хүдөө ажахын министр нүхэр **Мацкевичын** түгэсхэлэй үгэ хэлэһэнэй һүүлээр зүблөөн хүдэлмэрөө дүүргэбэ.

(ТАСС).

„Югославиин болон Советскэ Союзай правительствонууд уласхоорондын байдалые хүгжөөлгэ тухай адли һаналтай байна“

БЕЛГРАД, июнийн 24. (ТАСС). Югославска газетэнүүд Советскэ Союзда Президент Иосип Броз Титын байһан тухай үргэнөөр бэшэнэ, ФРНЮ-гэй болон СССР-эй правительствонуудай хамтын мэдүүлгые ба СКЮ КПСС хоёрой хоорондохи харилсаанууд тухай декларациие тайлбарилна.

Советскэ Союзда Президент Титын ошоһон ябадал хадаа мүнөө үеын дипломатиин болон эб найрамдалда дуратай хүсэл оролдолгын имагта шухала зүйл мүн болоно гэжэ «Политика» газетэ бэшэнэ. Президент Титын энэ айлшалалга эб найрамдалай түлөө тэрэнэй хэһэн эгээн ехэ юумэнүүдтэ хабаадана.

Президент Титын ошоһоной эгээн ехэ үрэ дүн хадаа гурбан хоногой урда тээ Кремль соо гар табигдаһан иимэ документнүүд мүн болохо байһандань һэжэг һанагданагүй: уласхоорондын байдал тухай, тэдэнэй холбоо харилсаанууд тухай хоёр правительствын хамтын мэдүүлгэ, Югославиин коммунистнуудай Союз болон Советскэ Союзай Коммунистическэ парти хоёрой хоорондохи харилсаанууд тухай деклараци болоно.

Нийтын сэгнэлтын ёһоор хадаа Советскэ Союзда Президент Титын, нүхэд Карделиин, Поповичын, Тодоровичын болон Блажевичын ошоһон ябадал ехэ амжалтатайгаар дүүрэв. Энэ айлшалалгань уласхоорондын байдалай саашаа хүгжэлтэдэ тон ехэ нүлөөтэй байха болоно гэжэ «Политика» газетэ түгэсхэл соогоо бэшэнэ. «Виесник» гэжэ хорватска газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Белградска декларациин ёһо гуримууд дээрэ үндэһэлэн, хоёр оронуудай хоорондо байгуулагдаһан һайн холбоо харилсаанай болон хоёр правительствонуудай хани харилсаанай үрэ мүн болоһон югославо-советскэ хэлсээнүүдэй дүнгүүд манай оронуудай хоорондохи харилсаануудые саашадань хүгжөөлгэдэшье, арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхэ ба холбоо харилсаа үргэдхэхэ зорилготойгоор бүхы дэлхэй дээрэ мүнөө үедэ гаргагдажа байһан хүсэл оролдолгын хэрэгтэшье тон ехэ нэмэри болоно.

Хоёр оронууд эб найрамдалай болон социализмын ёһо гуримуудые хүтэлбэри болгон, гүрэнүүдэй хоорондохи арсалдаануудые усадхаха тушаа шиидхэхы хэмжээнүүдые абаха эрхэ нүхэсэлнүүд мүнөө үедэ бии болоо гэжэ, холбоо барисаа шангадхаха шухала ба «хүйтэн дайнай» болон бүлэглэлнүүдые байгуулгын политикын үедэ бии болоһон бүхы муу хойшолонгые зайсуулха зорилгоор хэлсээ хэхэ арга хүгжөөхэ шухала гэжэ бодото байдал дээрэ харуулаа.

Уласхоорондын байдалые хүгжөөхэ талаар Югославиин болон Советскэ Союзай правительствонууд нэгэн һаналтай байна гэжэ хэлсээнүүд харуулаа. Хоёр ороной правительствонууд түгшүүрилые һуларуулха хэрэгые үргэдхэхэ ба арадуудай хоорондо адли эрхэтэй, зохид һайн холбоо харилсаа хүгжөөхын тулада бүхы хүсэл оролдолгоо гаргахаар шиидэнги байһанаа тэрэшэлэн харуулаа. Москвада болоһон хэлсээнүүдэй эсэстэ гар табигдаһан документнүүд хадаа, нэгэн талаһаа, үнгэрэгшэ жэлдэ һайн холбоо харилсаатай байһанай аша үрэ мүн болоно, нүгөө талаһаа ерээдүйн сагта үшөө үргэн ба бүхы талын холбоо харилсаатай байлгын шэнэ үндэһэ һуури табяа гэнэ.

Югославиин коммунистнуудай Союзай болон Советскэ Союзай Коммунистическэ парти хоёрой хоорондохи харилсаанууд тухай деклараци дотор найруулагдаһан ёһо гуримуудые бодото хэрэг дээрэ баримталалга хадаа социализм болон уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе саашадань хүгжөөхын тулада ехэ удхашанартай байха гэжэ статья соо заагдана. Марксизм-ленинизмын интернациональна ёһо гуримые хүтэлбэри болгон, тус деклараци бүхы дэлхэйн социалистическэ хүсэнүүдэй үргэн демократическа холбоо барисаа байгуулгада шэнэ зам гаргаа. Деклараци хадаа адли тэгшэ эрхын, сүлөөтэ ябуулгын, эбтэ дискуссинуудай болон шүүмжэлэлэй, социализмда оролгын замууд болон формонууд тухай үзэл суртала андалдан абалсалгын аргаар тус хүсэнүүдэй холбоо харилсаатай байлгада үндэһэ табяа. Социализмда оролгын элдэб замуудай бии байһаниие мэдэрэлгын ба социалистическэ хүдэлөөнэй элдэб хүсэнүүдэй хоорондо адли эрхэтэй холбоо барисаа байгуулха шухала байһаниие мэдэрэлгын ёһо гуримуудые хүтэлбэри болгон, тус деклараци социализм бүхы талаарнь бэхижүүлгын ба бүхы дэлхэй дээрэхи болбосоролой үргэн ехэ перспективэнүүдые нээнэ.

Монголой Арадай Республикын дотоодын худалдаа наймаанай хүгжэлтэ

УЛАН-БАТОР, июнийн 24. (ТАСС). Монголой Арадай Республика дотор рознично худалдаа наймаанай хэмжээн жэлһээ жэлдэ ехэ болоно. МНР-эй арадай ажахы болон культурые хүгжөөлгын хоёрдохи табанжэлэй түсэбөөр (1953—1957 онуудта) хараалагдаһан рознично худалдаа наймаанай даалгабари 3 жэл соо дүүргэгдээ.

Монголой ажалшад оёдолой машина болон радиоприёмнигуудые, мотоциклнуудые, велосипедүүдые, ноохон бүд, хубсаһа хунар болон элдэб эд бараа ехээр абадаг болонхой.

МНР-тэ рознично эд бараанай эрьелтын түсэбэй болзорһоо урид дүүргэгдэһэн ябадалынь ороной арад зоной худалдан абаха аргын ехэ болоһон тухай, түхэригэй үнэтэй болоһон тухай, хүдэлмэришэд болон албахаагшадай бодото салин хүлһэнэй нэмэһэн тухай гэршэлнэ. Хоёрдохи табанжэл соо бодото салин хүлһэн 30 процентһээ бага бэшээр, тиихэдэ арадуудай олзо 35 процентээр ехэ болохо байна.

Отто Нушкын хэлэһэн үгэ

БЕРЛИН, июнийн 23. (ТАСС). ГДР-эй Премьер-Министрын орлогшо О. Нушке Советскэ Союзда гитлеровскэ армиин мэхэтэ муухайгаар добтолһонһоо хойшо 15 жэлэй ойн үдэртэй дашарамдуулан Максим Горькиин нэрэмжэтэ Берлинскэ театр соо болоһон заседани дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, фашистска дарлалтаһаа немецкэ арадые сүлөөлһэнэй түлөө СССР-тэ гүнзэгы ехэ баясхалан хүргөө. Гитлеровскэ фашизмые Советскэ Армиин бута сохиһоной эсэстэ демократическа болон эб найрамдалда дуратай Германиие байгуулхын тулада хараа нүхэсэлнүүд бии болоһон байгаа гэжэ тэрэ заана.

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тооё, тусхайлбал, Германидахи советскэ сэрэгүүдэй тооё хороохо тухай Советскэ правительствын шиидхэбэри тухай һануулха зуураа, О. Нушке буу зэбсэг хуряаха талаар энэ жэшээ дагахыень баруун гүрэнүүдые уряалаа. ФРГ-дэ хандан үгэ хэлэхэ зуураа, Нушке тус республика түгшүүрилтэ байдалые һуларуулгын ба бэе бэеэ ойлголсолгын хэрэгтэ тэрэшэлэн туһалха ёһотой гэжэ мэдүүлээ.

Французска гүрэнэй албахаагшадай эрилтэнүүд

ПАРИЖ, июнийн 24. (ТАСС). Ажалай Бүгэдэнийтын конфедераци (ВКТ) ородог гүрэнэй албахаагшадай федерацинуудай Бүгэдэнийтын Соведэй съезд Парижда үсэгэлдэр дүүрэв. Тус съезд хэдэ хэдэн резолюцинуудые нэгэн һаналтайгаар баталан абажа, тэдээн соогоо гүрэнэй албахаатшадта салингай минимумые һарадаа 30 мянган франк хэмжээтэйгээр тогтоохо, мүн тэрэшэлэн дайнай ябуулгануудые болюулха ба Алжирта амгалан байдал тогтоохо гэһэн эрилтэ табиһан байна.

Тус съезд «Форс Увриер» гэдэг профсоюзна нэгэдэлдэ ородог гүрэнэй албахаагшадай федерацида бэшэг эльгээжэ, энэ федерацитай Союзай нэгэдэхэ условинууд тухай хэлсээнүүдые хэжэ эхилхэ гэжэ дурадхаһан байна.

Атомна энерги ашаглаха тухай франко-американска хэлсээн

ПАРИЖ, июнийн 23. (ТАСС). «Атомна холбоо барисаан» гэжэ нэрэтэй франко-американска хэлсээндэ Вашингтондо гар табигдаһан тухай мэдээсэл французска хэблэлдэ толилогдоо. Тус хэлсээнтэй зохилдуулан США Францида 40 килограмм уран—235-ые үгэхэ гэжэ шиидхээ.

Энэ хэлсээн хадаа атомна энерги хүгжөөхэ талаар Франциин национальна бэеэ даанхай байдалда ехэ аюул мүн болоно гэжэ энээнтэй дашарамдуулан «Трибюн де Насьон» газетэдэ мэдүүлнэ. Американска ураниие Францида үгөөд байхадаа тэрэниие хэрэглэхэ ябадалда американска хиналта табигдаха болоно, тиигэжэ французска промышленностиин шухалын шухала һалбаринууд США-гэй сэхэ нүлөөн доро табигдахань гэжэ газетэ бэшэнэ.

Модошодые эдеэ хоолоор хангана

— Столоводотнай олон зүйлэй эдеэ хоол элбэг, амтатайгааршье бэлэдхэгдэнхэй,—гэжэ Хандагайн леспромхозой столоводо ороһон лэ хүн бүхэн хэлэдэг. Үнэхөөрөөшье энэ леспромхозой столовонууд эдеэ хоолоо ехэ һайнаар бэлдэдэг юм. Тэндэ хододоо 2—3 янзын шүлэн, котлетэ, гуляш, шараһан мяхан гэхэ мэтэ элбэг байдаг юм.

Хориин аймагай Хандагайн леспромхозой ОРС-ын коллектив модошодой эрилтые дүүрэн хангахын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилнэ. Мүнөө модо бэлэдхэлгын пунктнууд, участогуудаар хамта 2 столово, 12 магазинууд хүдэлмэрилнэ. Худалдаа наймаанда эдеэ хоолой продуктнуудые элбэг ехээр гаргахын тула тус ОРС аймагай колхознигуудһаа гүрэнэй бэлэдхэлэй сэнгээр мяха, һү, үндэгэ худалдан абадаг юм. Һүүлэй үедэ 70 центнер мяхан, үндэгэн гэхэ мэтэ эдеэ хоолой зүйлнүүд худалдан абтаа. Мүн тэрэшэлэн ОРС-ын хамһабариин ажахыһаа продуктнууд таһалгаряагүй магазин, столовонуудта үгтэжэ байдаг.

Үнгэрэгшэ жэл ОРС түрүүшынхеэ хамһабариин ажахы эмхидхэһэн юм. Мүнөө тэндэнь 145 толгой гахай тоологдоно. Энэ ажахы үсхэһэн гахайнуудаа мяхан болгожо столово, магазинуудаар дамжуулан худалдахаһаа гадна, модошодтоо поршоонхонуудые худалдана. Энэ жэлдэ ОРС-ын хамһабариин ажахы 7 гектарта хартаабха, мүн тэды гектарта овощь тариһан байна. Үндэр ургаса абахын тула тарилгын хойноһоо һайн харууһалга эмхидхэнэ.

А. Шулунов.

Шэнэ катер

Зургаадахи табанжэлдэ гол мүрэнүүдээр ашаа шэрэлгэ нилээд ехэ болохоор хараалагдана. Гол мүрэнүүдые ашаглажа, тэрээгээр арадай ажахын шухала ашаа шэрэлгэдэ партиин XX съезд ехэхэн анхарал хандуулаа.

Энэ табанжэлдэ Баргажан, Хёлго, Сүхэ гэхэ мэтэ манай республикын гол мүрэнүүдээр элдэб ашаан ехээр шэрэгдэдэг болохо. Юуб гэхэдэ, эдэ мүрэнүүдээр республикын холын аймагуудта шухала ашаануудые үнэ багатайгаар, түргөөр абаашажа болохо байна. Жэшээнь, Баргажан голые үгсэн Курумканай, Баргажанай аймагуудта, Сүхэ голые үгсэн—Кударын, Кяхтын, Хёлгые үгсэн—Бичурын, Мухаршэбэрэй аймагуудта ашаа шэрэжэ болохо юм. Урда жэлнүүдтэ дээрэ дурсагдаһан гол мүрэнүүдээр томо пароходууд ябахадаа элдэб түбэг бэрхэшээлнүүдтэй ушарагша һэн. Юундэб гэхэдэ, Сэлэнгэ мүрэнөөр ябадаг пароходууд багашаг голнуудаар, илангаяа зунай сагта уһанай татаад байхадань ябахадаа ядалдадаг байгаа.

Энэ жэлһээ эхилжэ республикын багашаг гол мүрэнүүдээр бага катернууд ябадаг боложо, үрэһэнэй таряа, элдэб ашаа тээһэн баржануудые холын аймагуудта абаашадаг болоо. Энэ жэлдэ абтаһан «Шарагол» гэжэ шэнэ түхэлэй катер (водомет) навигациин эхилхэдэ Хёлго голоор ябажа, Суулгын пристаньдэ байһан үрэһэнэй таряае бултыень зөөгөө. Урда жэлнүүдтэ иимэ катертай болоодүй байхадаа Суулгын пристаньдэхи ороохон хүсэд зөөгдэдэггүй һэн.

Водометно теплоходууд гэжэ нэрлэгдэдэг иимэ багахан катернуудай һайн талань юун бэ гэхэдэ, иимэ катернууд 40-өөд сантиметр гүйхэн уһатай голоор баржа шэрэхэ аргатай юм. Харин тиихэдэ, Сэлэнгэ мүрэнөөр ябадаг пароходтол адли пароходууд 90 сантиметрһээ гүйхэн бэшэ уһанда тамардаг. Водометно катернууд винтовой катерта орходоо гүйхэн уһанда ябахаһаа гадна, эбдэрсэгүй юм. Урдажа ябаһан модоной хажуугаар гарахадаа винтовой катерай винтнь эбдэржэ болодог.

Эгээл иимэһээ республикын багашаг гол мүрэнүүдые һайнаар ашаглахын тулада водометно катернуудые олоор хэрэглэхэ гээшэ угаа шухала байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Шарагол» гэжэ катер Хёлго голоор баржа шэрэжэ ябана.

Д. Балдановай
фото-текст.

Хитад ошохо туристска аяншалга

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет энэ жэлэй август һара соо 18 хоногоор туристнуудые Хитадай Арадай Республика эльгээхэ зүбшөөл профсоюзуудай Областной Соведтэ үгэбэ.

Хитад ошохо аяншалгын түлөөһэн туристын байһан газарһаа Отпор станци хүрэтэр түмэр замай түлөөһэ оруулалсангүйгөөр 1500 түхэригтэ байха.

Манай туристнууд Хитадай Арадай Республикада байха зуураа, энэ ороной промышленна ба культурна центр—Пекин, Тяньцзинь, Нанкин, Шанхай, Мукден, Ханчжоу, Харбин городуудаар ябаха, эдэ городуудай архитектурна, түүхэтэ памятнигуудтай танилсаха, промышленна предприятинуудаар ошохо байна.

Наймаашангүй ларёгууд

Мухаршэбэрэй аймагай худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд малажалай холын гүүртэнүүдтэ ажаллажа байгаа хүнүүдтэ ехэ анхарал хандуулна. Тэдэниие үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар саг үргэлжэ хангахын тула аймпотребсоюз «Коммунизм» колхозой Сухора нютагтахи фермэ дээрэ, мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой холын гүүртэдэ наймаашангүй ларёгуудые нээһэн байна. Тэдэ ларёгуудтань сахар, сай, дабһан, зуруул, тамхин, мылэ гэхэ мэтэ зүйлнүүд элбэг байдаг.

Малшад иимэ анхарал хандуулһанайнь түлөө худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ баяр хүргэнэ.

К. Данилов.

Һурагшад-спортсменүүдэй мүрысөөн

Хүнгэн атлетикээр түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн городой һурагшадай хоорондо һаяхан үнгэргэгдэбэ.

1938—1939 онуудта түрэһэн һурагшадай дунда үсэд шанга тулалдаан болоо. 100 метрын урилдаанда ба утые харайлгаар 1-дэхи һургуулиин һурагша Г. Архипов түрүү һуури эзэлээ. Басагадай дундаһаа Г. Турнина (1-дэхи һургуули) шалгараа.

65-дахи дунда һургуулиин һурагша А. Потапова ядро түлхилгөөр, копье, диск шэдэлгээр эрхим амжалта туйлаа. Тиин 35 метр 37 сантиметр зайда диск шэдэжэ, һурагшадайнгаа дунда шэнэ рекорд тогтообо.

В. Чалых (12-дохи һургуули) 1 метр 70 сантиметр үндэрые харайжа, мүн лэ шэнэ рекорд туйлаа.

400, 300 метрын урилдаанда хүбүүдэй дундаһаа Г. Манзырев, басагадай дундаһаа Л. Алькова (хоюулаа 1-дэхи һургуули) түрүү һууринуудые эзэлээ.

Спортивна ябалгаар (3,5 километртэ) 20-дохи һургуулиин һурагша А. Хромых городской рекорд тогтоогоо. Тэрэ 5 километртэ 26 минута 25 секунда соо ябажа ерээ.

Табан үдэрэй туршада үргэлжэлһэн үсэд шанга тулалдаанай удаа 65-дахи һургуулиинхид шалгаржа, түрүү һуури эзэлбэ. 1-дэхи һургуулиинхид хоёрдохи һуурида гараа.

Түрүү һуури эзэлһэн коллективүүдтэ физкультура ба спортын республиканска комитедэй дамжуулгын кубок, мүн түрүү һуури эзэлһэн һурагшадта грамотанууд барюулагдаа.

Г. Николаев.

Бороо оробо

Июнь һарын 22—25-най үдэрнүүдтэ республикымнай аймагуудта хура бороон оробо.

Кяхтада, Бичурада—34 миллиметр, Мухаршэбэртэ—30, Кудара-Сомондо —24, Баргажанда —12, Түнхэндэ, Иволгада, Улан-Үдэдэ 15 миллиметр шииг нойтон ороһон байна. Бусад аймагуудта 3-һаа 5 миллиметр хүрэтэр хура бороон ороо. Ороһон бороое уһанай хэмжүүртэ оруулхада ,дунда зэргээр гектар талмай дээрэ 90-һээ 340 тонно болоно.

Шииг нойтоной ороһоной удаа ургасын гараса һайжаржа байна. Мүн буртаг үбһэншье түргэн ургажа захалаа. Тиимэһээ тарянай хойноһоо харууһалгые һайжаруулха шухала.

И. Котов

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27 37 партийной жизни сельского хозяйства — 47 59, пропаганды и переводов — 35 14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32 67 бухгалтерия 37 32 Для междугородных переговоров — 16.

Н—00798. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3311.